

be tonuri

Anul I, numărul 2
noiembrie, 2004

Trebuie să nu
student forever
rubik (fragmente)

Despre lucrurile cu adevărat neimportante

VOTAȚI LITERATURA TÂNĂRĂ?

Chat cu Florin Iaru

Baga-ți-aș sârme-n nas!

Postmodern Romanian Elections.

Damenii din sticlă - Corneliu Vadim Tudor

TEATRU TRADITIONAL VS. TEATRU MODERN

web-ul semantic

Vintage

Cel mai bun articol din toată revista

Nu vreau să fiu liber

ANUNȚ DE MAXIMĂ IMPORTANTĂ CULTURALĂ

NU TE SUPĂRA, NE SCUZI CĂ TE DERANJĂM, AI VREO IDEE? O SCRII? GRATIS? PE-O ȚIGARĂ? O BERE? DOUĂ?

DACĂ AI, TRIMITE-O PE MAIL.

AȘTEPTĂM COLABERĂRI CÂT MAI PE LIMBA NOASTRĂ. ȘI PRE A TA.

THX ☺

betonuri@yahoo.com

REDACȚIA

Ana Barbu – Litere
Valentina Chiriță – Litere
Ana Chirițoiu – Litere
Gruia Dragomir – Litere
Cristina Foarță – redactor-șef, Litere
Mădălina Georgescu – secretar de redacție, Litere
Sonia Lodi – Litere
Ovidiu Pop – SNSPA, secția Științe Politice
Cristina Poroineanu – Litere
Alina Purcaru – Facultatea de Limbi Străine
Laura Sandu – SNSPA, secția Comunicare și relații publice
Elena Stancu – Litere
Simona Vasilache – Litere

COLABORATORI

Dragoș Carciga – Facultatea de istorie
Raluca Ciochină – Litere
Brândușa Dragomir – doctorandă filologie
Andreea Filipoiu – Litere
Marieva Ionescu – Litere
Alin Lazăr – Universitatea Politehnică
Alexandru Macovei – SNSPA, secția Științe Politice
Codruța Matei – Litere
Călin Meteș – Științe Politice, Cluj
Radu Nedelcuț – Universitatea Politehnică
Florina Pîrjol – doctorandă filologie
Florin Poenaru – SNSPA, secția Comunicare și relații publice
Cătălin Sturza – doctorand filologie

Foto: **Teodor Arghir**

Paginare: **Academia Cațavencu**

Revista a apărut cu sprijinul tipografiei **România liberă**

La cazare într-un cămin bucureștean, înghesuială mare la administrație, sprijinit zidurile de humă pentru multe ore. La un moment dat, se aude un țipăt la adresa femeii de serviciu care făcea pe Cerberul și ni se adresa cu: „TACEȚI, mă, că io sunt țigancă, nu româncă și vă bat!“, ceva de genul: „Tratați-ne ca pe niște intelectuali, în pula mea!“

În bibliografia de gen feminin de la Litere, au apărut titluri noi, pe lângă deja canonizatele cataloage Avon sau Avantaje: *Look, Joy, Cool Girl, 20 de ani, Beau Monde.*

ne plac

noutățile din facultate, mobila din redacție, tandemul Papa Dean&Dna Pro, opritul liftului la toate etajele, să ni-l imaginăm pe Verdeș fiind Tinuț și vorbind despre Derrida, cu tot cu bretelele lui albastre pe care scrie Jazz și pe care apar note muzicale, geanta plină de cărți care nu apar în bibliotecă a lui Cărtă și poveștile care o înșoțesc, bunica de la lansarea lui Bucurenci, printre piercinguri și teniși colorați, băile noi din Litere, cu speranța că se va scrie poezie bună și se va depăși etapa mizerabilismului, că la chioșcul din față se fac iar sandwichuri, puștii de liceu din *Underworld*, aerul de vamaioț al lui Papa Dean, indiferent de anotimp, titlurile de licență sau de doctorat (ya urma. În numărul viitor. Avanzpremieră: *Obiceiurile populare din satul meu*), teoria literară de pe paginile cărților din bibliotecă: „e frumoasă“, „nu-i frumoasă“, „ba sunteți voi două proaste“, spectacolele lectură de la Act, lansările din Cărturești, cu ceai cu tot, intelectualii relaxați, cărțile scrise pe bune, fără textualisme de carton

nu ne plac

faptul că orele noastre se mai țin la Matematică sau la Arhitectură, seminarele la care se scrie după dictate, coada de la (pro)decanat, mediile greșite de secretare, cafeaua de peste drum, portretul lui Eminescu din redacție, opțiunile care se suprapun, cum arată 314, profii tineri care insistă să ne spună *copii* cu o mină atotștiutoare, colegile care vorbesc cu *faatăăă*, cursurile din anul 4 care le reiau pe cele din anul 1, intelectualii cărora le lipsesc simțul penibilului și cel al umorului, tinerii scriitori români care se documentează intens asupra drogurilor, ca să producă apoi texte blazate cu ei și experiențele lor psihedelice în mijloc, tinerele scriitoare care vorbesc despre vaginul lor la persoana a treia, certurile culturalilor, bibliotecarele care citesc *Codul bunelor maniere*, fără să îl aplice, textele literare în care vrei să arăți cu tot dinadinsul cât ești de deștept și cât ai citit

Trebuie să nu

Mă irită la culme tot ceea ce începe cu „trebuie“. De când eram copil, lucrurile pe care le făceam se împărțeau simplu în *trebuie* și *vreau*. Cum auzeam cuvântul magic, *trebuie*, din gura vreunei autorități, fie ea parentale, a mătușilor, vecinilor, profesorilor, îmi apăreau sclipiri amenințătoare în ochi și sistam imediat orice activitate legată de asta, chiar dacă înainte îmi producea oarecare plăcere. De exemplu: *trebuie să citești Cireșarii, e foarte frumoasă pentru vârsta ta*. Automat se producea un decliv și oricât de mult îmi plăcuse prima jumate din primul volum (ăla cu peștera) o lăsam baltă și treceam la alte lucruri mai puțin plăcute, dar în mod evident necondiționate de *trebuie*. Când trecea pericolul, reluam cartea de unde o lăsasem, eventual pe ascuns, ca să nu le mai aud comentariile. Și așa mai departe.

Acest *trebuie* din copilărie se transformă acum într-o constrângere oarecum socială și profesională. Nu mai este atât de imperios și de vizibil ca acel „trebuie să mănânci tot din farfurie“, din contră, te face să crezi că tu ești cel care alege. Ca adolescent, *trebuie* să te revolți, că așa e în firea lucrurilor, să te enerveze profesorii, să te cerți cu părinții. Apoi *trebuie* să ai un job, să întemeiezi o familie, să ieși cu prietenii la iarbă verde, să ai o casă, un televizor cu diagonală mare (dacă asta vă amintește de începutul din *Trainspotting*, nu vă înșelați), să fii înțelept la bătrânețe și să ai o înmormântare cu multă lume, că așa se cade (a se citi *trebuie*).

Sunt ritualuri ale normalului contemporan, orice ai alege, chiar și o formă de anarhism, să zicem, tot cade sub imperiul unui anumit *trebuie*. Dacă ai ales să fii rocker, *trebuie* să te îmbraci în negru, dacă ești punker, *trebuie* să ai creastă și să *fuck the system*, dacă ești politician, *trebuie* să minți (deh, astea-s vremurile, politica-i o curvă), dacă ești poet, *trebuie* să stai cu ochii lipiți de tavan, dacă ești și mai poet, nu te descurci fără alcool, dacă nu ești poet, *trebuie* să susții că poezii sunt cu capul în nori, dacă ești profesor, *trebuie* să arăți că ești cel mai inteligent în parcare de învățăței. Și așa mai departe.

Nici la facultate situația nu e prea

Cristina FOARFĂ

roz. Pe lângă acel *trebuie* bibliografic, lung și de cele mai multe ori plictisitor, mai există și altul, mai subtil. De fițe chiar, ceva legat de trendurile tinerilor intelectuali în formare. Vaaaaii, nu ai citit Barthes? Dar *trebuie*, ca să înțelegi literatura. Vaaaai, ai ratat conferința lui X? Trebuia să vii să vezi cum pune problema. Vaaaai, nu ai citit toată colecția Y? Dar *trebuie*, ca să vezi cum se scrie acum. Vaaaai, nu scrii în revista Z? Dar *trebuie* să scrii acolo, ca să îți faci un nume. Lectura se face fie cu „profesionalism“ (citim programat, scriem despre, analizăm, nu ne punem problema dacă ne place sau nu, ci dacă se încadrează în nu știi ce paradigmă, curent, grupare... etc), fie interesat (bibliografia, bat-o vina!), fie cu indiferență (așa, ca să fie, nici măcar de amorul artei, fără vibrație). Pentru că *trebuie*. Acum, veți zice, ce diferență este între unul care citește o carte pentru că *trebuie* și unul care o citește pentru că așa i s-a năzărit lui în ziua respectivă? Amândoi au ajuns la final și poate cel care *trebuie* a fost ceva mai atent (și-a luat notițe, a făcut fișe și a căutat în biblioteca Google care e treaba cu autorul respectiv). Diferența există. Este aceeași cu cea dintre un funcționar corect și un *freelancer* care își permite să caute mereu altceva.

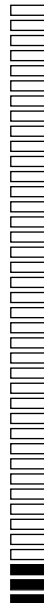
Nici în cultură lucrurile nu stau prea diferit. Să zicem că treci de facultate, facultăți, masterate, doctorate, burse și ajungi intelectual cu drepturi depline, cărți publicate în tiraje mari, eventual și cu emisiune TV unde să îți inviți, evident, prietenii sau să vorbești despre realizările lor literare, artistice. *Trebuie* să publici în reviste de prestigiu, să te cerți cu alții care nu sunt ca tine, să îți aperi până la moarte ideile (fixe, ca orice idei), maestrui, discipolii. La fel, *trebuie* să publici numai la anumite edituri, să apari numai în anumite locuri, fie ele cluburi sau instituții culturale. De la un anumit punct încolo, *trebuie* să iei premii și să dai premii. La tine în revistă nu *trebuie* să intre un text scris de X, pentru că X a făcut... *Trebuie* să îți placă anumiți scriitori pentru că ei fac și dreg (cam la fel cum era în comunism, când toată lumea

îl lauda pe Goma ca scriitor; pentru că era disident). La tine la editură *trebuie* să apară anumite cărți. Altfel te contracuzi și nu e bine. Citești anumiți scriitori, nu îi citești pe alții, te duci la anumite spectacole, apari la anumite lansări. Nu *trebuie* să omiți să ai mereu o mină preocupată de sensuri înalte, dar să nu uiți să fii și haios (socializăm, socializăm). Interacționezi cu tot ceea ce îți confirmă ție paradigmele, ideile, schemele, lucrurile cu care te-ai obișnuit de atâta timp că sunt *cele bune* și oamenii care sunt *the good guys*. Pe restul îi înjuri, îi ironizezi sau îi ignori, indiferent de ce fac. Ajungi să împarți lucrurile după criterii numai de tine știute (poate și de prietenii tăi. Dacă ai).

Dacă ești scriitor tânăr, *trebuie* să îți povestești neapărat toate experiențele sexuale și să ai grijă să șocheze burghezul de rând, care nu înțelege cum e cu literatura asta. Mai *trebuie* să folosești și ceva halucinogene să îți aluneci mai bine mâinile pe tastatură. Apoi, nu *trebuie* să uiți să arăți cât ai citit prin nume sau titluri aruncate la întâmplare. Nici ceva textualisme nu strică, deh, teoria literară dă bine la imagine! În același timp, *trebuie* să ai grijă ca totul să pară foarte spontan, nearticulat, că asta se poartă acum în proza tânără. Doamne ferește să pari pedant sau să nu ai un look nonconformist. *Trebuie* să fii contracultural și în același timp unic.

Și uite așa, din *trebuie* în *trebuie*, ajungi să uiți ce vrei. Nu te întrebi dacă poate ai chef să citești *Povești nemuritoare* în loc să mergi la cine știe ce conferință unde dă bine să apari, sau să scrii despre ceea ce te preocupă cu adevărat în loc să fii la modă sau să te înscrii în schema potrivită. Evident că am folosit niște clișee, că exagerez și că lucrurile sunt mult mai complexe și ies din coordonatele vag trasate aici. Dar se observă în multe cazuri tendința de a te lăsa furat de peisaj, de un soi de *corectitudine culturală* și de a lăsa la o parte amprenta pur personală. E ok ca toate aceste lucruri să se întâmple, dacă tu chiar crezi în ele și nu sunt o toană culturală de moment. Și abia atunci ies cu adevărat bine. Dar numai cu condiția să îți placă, chiar pe bune.

• Încă din clasa a zecea mi-am dorit să fiu student la Facultatea de Litere din București. Nu m-am putut gândi la nici o altă facultate. N-am regretat nici o clipă opțiunea mea de atunci. Am avut o studenție pe care-o consider și-acum perioada cea mai fericită a vieții mele. După câțiva ani m-am întors ca profesor în aceeași facultate, pe care, de fapt, n-am părăsit-o niciodată. La douăzeci și patru de ani de la absolvire, privesc în urmă și-mi spun: n-aș fi fost nimic fără Facultatea de Litere.

Mircea Cărtărescu, absolvent promoția 1980, scriitor, lector dr. la Facultatea de Litere, București

• Am Litere la bază. Cine ce are să-mi ia?

Eugen Istodor, absolvent promoția 1991, Redactor la Academia Cațavencu

• Într-o disciplină atât de tânără ca managementul cultural și într-o lume în care majoritatea specialiștilor sunt fie sociologi, fie economiști, eu am reușit să-mi dezvolt competența europeană în primul rând datorită faptului că am absolvit Facultatea de Litere. Originară dintr-o cultură „mică”, am înțeles mai bine și mai repede diferențele dintre diversele modele europene de organizare; pregătirea umanistă mi-a dat o deschidere particulară către valorile universale pe care trebuie să le vehiculeze acțiunea culturală, fie că se petrece în Novosibirsk, în Sarajevo sau la Amsterdam.

Corina Șuteu, absolventă promoția 1984, președintele ECUMEST

• Pentru mine a fost locul în care am descoperit „lumea ca cenanclu și lumea ca cafenea”. La Litere mi-am întâlnit modelele și am adoptat sau am luat în răspăr modele vremii. E locul în care mi-am ales reperatele fundamentale și prietenii. Printre studenți și profesori. E poate una dintre puținele școli care nu te formează strict într-o „meserie” concretă, ci te informează și te deschide spre complexitatea lumii românești. Țasta să fie oare motivul pentru care filologii își bagă coada cu succes în aproape orice domeniu profesional?

Mihai Grecea, absolvent promoția 1997, Director de Creație și fondator al agenției de publicitate Adviser

• Nu știu dacă Paradisul e o bibliotecă, dar îmi doresc ca biblioteca mea să fie un Paradis. Este cea mai importantă lecție pe care am învățat-o de la profesorii mei din timpul facultății. Pentru mine, Facultatea de Litere a însemnat locul întâlnirii cu destinul.

Robert Coravu, absolvent promoția 1997, Director adjunct, Biblioteca Centrală Universitară

• Structural sunt o fire exactă. Cred că lingvistica a fost nu doar o opțiune corectă, ci și una de succes... Mi-am luat licența cu 9.50, masteratul cu 9.91... Sunt discipolul unor universitari de excepție... Am dobândit de la ei rigoare științifică, spirit critic, simț ironic, stil, personalitate. Îmi place să sper, în tăcere, că le pot călca pe urme... cândva. Deocamdată sunt ziaristă, „incomoda și talentată”, spune lumea.

Loara Ștefănescu, absolventă promoția 1995, jurnalist Direcția Știri TVR

Publicitate pentru Litere Andra VASILESCU

Facultatea de aliterie nu are nevoie de publicitate. Firește, tradiția și prestigiul ei vorbesc de la sine. Dar cui? Nouă, celor care am ales-o, din pasiune sau din întâmplare, din convingere sau la îndemnul părinților, pentru a ne demonstra valoarea sau pentru a evita/masca un eșec. Au perfectă dreptate cei care susțin că *numerele mari se scriu cu cifre*, dar cred că tocmai lor ar trebui să le spunem că e de preferat ca *numerele mari* să fie scrise de *nume mari*. Că între *nume* și *numere* nu este o incompatibilitate, așa după cum preconceptuate sunt și ideile că la Facultatea de Litere tocesc „mi-, ț-, li” ochelariște grăsuțe (!!!) pentru a deveni profesoare ratate și sărace într-un sat uitat de lume.

Desigur, *Facultatea de Litere* nu poate fi scoasă la vânzare asemenea unui detergent ieftin despre care vorbește entuziastă o gospodină. Dar dacă toate gospodinele din lume cunosc în detaliu calitățile tuturor detergentilor de pe rafturile magazinelor, atunci și candidații la studenție au dreptul de a fi informați pentru a-și chibzui alegerea. Acestora am vrut să le reținem atenția și să le sugerăm argumente în alegerea unui drum. Faptul că numele facultății a apărut pe aceeași pagină cu coperta frumos colorată a revistei Playboy (!) nu mi se pare o blasfemie, ci un crâmpiei de realitate, în care din când în când e bine să coborâm din lumea ficțiunii ideale sau din cea a modelelor teoretice abstracte.

Evident că *Facultatea de Litere* nu garantează cariere de succes și atingerea tuturor idealurilor. Este doar locul în care unii și-au descoperit vocația; succesul a venit de la sine. Așa declară cele 13 voci ale unor oameni absolut normali, nu simboluri, nu embleme, ci, pur și simplu, absolvenți din diverse promoții, ca mulți alții care au dus în cariera lor o parte din învățăturile strânse în localul din Edgar Quinet. Dialogul acestor voci ilustrează probabil cel mai bine spiritul *Facultății de Litere*: pasiunea, talentul, modernitatea, diversitatea, deschiderea, valoarea, curajul de a contesta, puterea de a-i înfrunța pe contestatari, perseverența, modestia, spiritul de aventură, nonșalanța, complexitatea. Zilnic îi ascultăm vorbind pe politicieni, avocați, economiști... Gestul filologilor de „a lua cuvântul” a șocat?

Ei bine, Facultatea de Litere are dreptul la publicitate.

NUMELE MARI SE SCRIBU CU LITERE

oia mică vrea să sară gardul pân' la primăvară

sau despre cum se pleacă afară cu bursă

Ești bursier Erasmus. Respiri mai greu, înghiți în sec mai des, ai crize de spasmofilie, începi să înjuri, să-i dai în pisici, crezi că lumea își bate joc de tine, ești stresat, nu mai dormi bine, ai tremurici și angoase, dar, repet, ești bursier Erasmus, și nu oriunde, ci în Suedia!

Bravos, Marfă, Nu mai spune, Super, Cât timp, Câți bani, Norocoșilor ș.a. sunt reacțiile cunoscuților, prietenilor, necunoscuților, părinților, verilor, nașilor, mătușilor...

Când ai aflat rezultatele de la interviu, ai crezut că ți-a pus Dumnezeu mâna în cap, dar nici măcar nu ți-a dat prin minte ce va urma (bineînțeles că nu i-ai crezut pe cei pățiți): alergătura, tevatura, stresul, depresia.

Te duci, absolut inocent, cu vreo trei luni înainte, la Ambasadă să afli ce-ți trebe pentru viză, cum și când e gata. Completezi zeci de formulare pentru facultate, pentru biroul Erasmus, pentru coordonator, pentru Facultatea din Suedia și, în fine, câteva exemplare și pentru iubita ambasadă în care declari unde, cum, când și de ce vrei să intri în țara lor, de unde ai banii pe care îi vei cheltui (plus dovada că există 630 euro/lună în contul tău bancar, bani adunați din trei sau patru surse și înapoiți în maxim o săptămână) și, mai ales, cât de repede vei pleca din țară, pentru că, nu-i așa, trebe să te întorci neapărat (nici dacă te măriți/însori cu vreun blond(ă) cu ochi albaștri nu poți să sălășluiești acolo).

Apoi, la Pașapoarte, în orașul tău de baștină sau în capitala unui județ de munte, după o coadă de 10-12 ore și câteva liste de așteptare, ceri o mică întrunire cu domnu' comandant- sau ce-o fi, te plângi în anticameră că n-ai știut că-ți trebe programare cu 2 (două, d-o-u-ă) săptămâni înainte și nici nu vrei să dai mită ca să-i înduri peste câteva minute mojiția, atunci când îți va cere o adeverință fictivă (lipsește din dosar, drăguță) de la sus numita Ambasadă că ai nevoie de pașaport în regim de urgență.

Cât timp aștepți viza, ai toată vremea din lume să-ți cauți cazare pe situl universității suedeze, pentru că, desigur, camerele de cămin s-au șutit conform unor criterii

*din experiența comună
a trei muschetari,
pusă în cuvinte potrivite de
Raluca CIOCHINĂ*

încă necunoscute ție. E primul an în care se-ntâmplă și poate că, într-un fel, e mai bine pentru că te-ai fi plictisit să stai singur cuc într-o cameră de două metri pătrați, cu duș propriu, femeie de serviciu, mobilier țeis și conexiune la net gratis, nu? Așa că dai zeci de email-uri la tot felul de adrese pentru apartament de 3 camere, 2 camere, garsonieră, *corridor room, room in house, female only, male only* – oriunde numai să găsești un pat în care să dormi. Nu primești nici un răspuns timp de cinci săptămâni și, într-un moment de luciditate, ai prezența de spirit să faci rezervări la Youth Hostel pentru măcar două zile.

În ultimele două săptămâni până la plecare, începi să te trezești din amotizarea ta intelectuală, de student în anul 3 sau 4, care trăiește în sfere înalte și intangibile, cobori pe pământ și realizezi că: nu ai primit viza, nu ai unde să locuiești, nu ai bilete de tren/avion/autocar, nu ai banii de la facultate și te întrebi disperat, ca Moromete, domne', unde mergem noi?

Nu puteai să stai liniștit, să lăncezești în Bucureștii lălelelor și ai trandafirilor încă un an sau doi, să te târăști pe la cursuri și seminarii sau să citești liniștit în bibliotecă ori în pat, acasă? Nu puteai să fii un student la Litere normal, fără viitor, fără speranțe, fără aspirații bolnăvicioase de a face cursuri în străinătate? De ce tre' să ieși tu din sistemul românesc, birocratic până-n ultima celulă? De ce nu poți să te resemnezi și să accepți, cum face toată lumea, călcarea în picioare a intelectualului român? Doar pentru că scrii pe degeaba de vreo trei ani recenzii în revistele culturale românești, doar pentru că muncești pe un salariu de mizerie opt ore pe zi la un cabinet de traduceri, doar pentru că ți se dă bursă de merit – cine te crezi tu să ai asemenea dorințe de parvenitism cultural, încât să pleci afară, și pentru 6 luni? Da' ce, aicia nu-i bine? Aviem di tăte!

Mergi încovoiat și sprijini zidurile Ambasadei, implori, ceri informații și desoperi că dosarul tău (românesc) e

înțepenit la Veronica William, Biroul de Emigrări din Norrkoping, Suedia. Ți se zice să o suni și să încerci s-o convingi că nu vrei să te duci nici la cules de căpșuni, nici de dude, nici de cireșe sau castraveți, nu vrei să fii dansator profesionist și nici să strici sistemul economic suedez printr-un contract la negru ca spălător de vase, vrei să înveți carte cu toate că, din nefericire, te-ai născut român. Și că, de altfel insignifiant, există o dată fixă de începere a cursurilor.

După bătălii seculare, ai viză și, cu maximă încredere, te duci la o agenție de voiaj cu bilete de avion ieftine. Chinui agenția cu diverse combinații, ai un noroc chior și apuci să faci rezervare pentru ultimele locuri (și la dus, și la întors), ți se râde în nas că ai fost îndeajuns de curajos să aștepți până cu zece zile înainte de plecare, când lumea a cumpărat deja zborurile până în februarie, martie 2005.

Respiri ușurat, în sfârșit e sigur că pleci. Galopezi cu scrisoarea de acceptare peste interdicțiile minore de genul „dacă nu ai cazare, nu poți să ieși din țară”, iar contractul financiar îți promite că-ți vei primi banii pe bursă până în septembrie 2005, adică la numai juma' de an după ce te întorci – ceea ce e, nu?, destul de reconfortant. Calculezi repede în minte câți cenți și minicenți îți revin pe zi din banii proprii și îți imaginezi că, până la urmă, parcă știi cum să culegi orice fruct sau legumă și, vorba aia, chiar nu știi să speli vase?

Seminar de LRC, chiar pe limba noastră, adică despre argou. Și cum cuvintele nu vin niciodată singure, ci însoțite, după liniuță, de explicații, o colegă, pașnică și sânguincioasă s-a crezut datoare să ne dea mai multe informații decât ar fi, unori, necesar. De exemplu, dintr-o listă de termeni argotici folosiți în interbelic, litera M era reprezentată de cuvântul *MUIE*. Cu referire la gură, a adăugat fata, să nu se creadă, Doamne ferește, că se referea la ceea ce au înțeles restul de rânjeau așa.

Facultatea nu crede în lacrimi

Ei sunt mai mulți. Ea este una singură. Ei învață. Ea învață și plânge mult. Pentru că există profesori – cum n-am avea mai mulți din ăștia! – la care, orice-ai face, nu iei notă mare dacă reziți cursul cu intonație și cam atât. Și-atunci, pentru că ceva trebuie făcut, că doar n-o să privești cu mâinile în sân cum îți ruinează ăștia frumusețe de medie, se pune în mișcare un mecanism pe care cred că îl știm cu toții. Plângi, împrăștii vorbe, mai scapi diverse pe seama celor pe care nu-i vezi cu ochi buni, că delațiunea ține la români, și media iese. Mare. Prea mare. Si dacă te-ai opri aici. Ai medie, vrei bursă afară, că-ți spui că peste tot, media, numai tu știi cu ce eforturi obținută, cu câte tuburi de rimel irosite, ține loc de orice alte competențe. Dar ce te faci, că sunt și facultăți unde, ca să-ți dea voie să pleci, ai neșansa să te întreb, cum mi se pare normal, ce știi matale să faci de media aia? Și iar nu-ți convine, iar plângi, iar acuzi. Rămâi fără bursă, după ce te-ai lăudat *apriori* (sic!) în toată urbea natală că, la ce medie ai, cunoștințe ce-ți mai trebuie! Nu-i supărare. Vorba lu' Caragiale, *la noi în mahala, oricine poate explica orice*. Vinovați se găesc, așa că-ți afișezi bine-mersi în succesul ca pe un privilegiu – invidioși, dom'ne! Dacă învăț, normal că au pică pe mine, amărâții ăștia, care se pricep și ei numai la un subiect, două, mai scriu, mai *gândesc* și nu sunt în stare să-și dea doct cu

Simona VASILACHE

păreera despre orice, de la cap la coadă.

Fără glumă, ea sunt mai mulți. Și n-ar înțelege pentru nimic în lume că să treci printr-o facultate înseamnă să ai cunoștințe despre tot ce se face acolo, la un nivel rezonabil, plus să adaugi ceva, dacă se poate, numai al tău. Ei sunt scribii șterși și cumsecade care-și fac conștiincios nimic altceva decât datoria, pe care o răsplătește o notă. Nu-i vezi entuziaști, nu-i vezi nervoși, nu-i vezi im-

foto Teodor Arghir

plicați. Sunt stoicii perfecți, care privesc orice activitate *aequo animus* și nu-i interesează ce învață, pentru ce învață, ci pentru cât. Ce adună ei în douăzeci de ani de asemenea muncă altul în urma lor face în doi, ca să nu mai spun că acela, dacă pune ceva de la el, va fi imitat, poate, dar niciodată tras la indigo. Nu sunt adepta suflatului la examene, nici a referatelor făcute de colegi, dar, dacă-ți cere omu', îi mai dai, că ce să faci... Oamenii ăștia nu spun niciodată nimic, că dacă divulgă ce au mestecat cu mare trudă zile în șir, ei cu ce mai rămân?! Nu fac aici apologia gândirii speculative, a stilului „șmecher“, care nu învață, că... știe, în chip natural, dar trebuie să spun că nici hibridul asimilare fără metodă și fără preferințe clare plus cochetărie *à la roumaine*, adică lingușiți, lingușiți, ceva tot s-o prinde, nu-mi place teribil! Atât de supărători devin câteodată cameleonii ăștia de profesie, încât îți vine-a crede că poate clima ceva mai rece de pe alte meridiane le-ar mai schimba obiceiurile. Acolo s-ar convinge că evaluarea unor competențe nu ține de cât de simpatic îi ești cuiva, la un moment dat, de cât de artistic plângi, sau de datoria de a te răsplăti că ești totuși fată bună, vii la ore, ești acolo, chiar dacă nimeni nu te vede. Lăsați-i, domnilor, să plece, nu ca să scăpăm de ei pe termen scurt, ci ca să scăpăm de un mod de a gândi pe termen lung. Familiaritatea care e de dorit să domnească între intelectuali, că *les grands esprits se rencontrent*, nu înseamnă, nici pe departe, apucături ca în familie. Facultatea, chiar dacă mai vii cu mama să-ți rezolvi unele probleme, tot nu e la mama acasă...

Seminar cu popularitate mare (în traducere liberă prezență obligatorie și atitudine arogantă), deci peste capacitatea sălii de curs. Ca de obicei, fiecare își fură scaunul de pe unde poate. Un tip care în mod cert nu se integrează în peisaj (în primul rând pentru că era tip și în al doilea rând pentru că era interesant) și-a adus și el, evident, un scaun din sălile vecine. Ne-a fost prezentat ca bursier Erasmus din Austria. La sfârșitul seminarului, în timpul căruia nu a putut decât să se uite fără să înțeleagă prea multe (pentru că nici noi, vorbitori, teoretic și literar, de limbă română, nu

pricepeam mare lucru), tipul și-a luat scaunul ca să îl ducă înapoi în sala de unde îl luase. Și la noi încă se mai crede că a nu arunca hârtiile pe jos e semn de supremă civilizație!!

La lansare la *Fitzuica*, revistă mică și la propriu și la figurat, în holul Facultății de Litere s-a putut vedea un proiector. În afară de proiector, evenimentul a fost susținut și de trecerea, înspre jeep (negru, mare, dacă am ști cum e cu jeipurile v-am spune și marca), a lui Marian Munteanu... Unde ne sunt ligile de altădată?

Student forever

Călin METEȘ

Studentia este perioada cea mai fericită din viața unui om, deoarece este măsura întregii libertăți de care se poate bucura un tânăr. Statutul de student justifică nopțile pierdute prin baruri și chefurile săptămânale dintr-un motiv foarte simplu: dacă nu acum, atunci când? Dintr-o astfel de perspectivă, hedonistă și păgubitoare, până la un punct, decizia unora dintre noi de a urma două facultăți pare o decizie rațională, conformă cu principiul utilitarist al maximizării fericirii individuale: de două ori mai multe chefuri, distracție la pătrat etc. Un raționament eronat ale cărui puncte slabe pot fi ușor intuite, o întrebare rămânând suspendată în aer: de ce să te mai obosești cu două facultăți?

Practica țărilor dezvoltate, spre care, nu-i așa, societatea noastră tinde cel puțin la nivel declarativ, ne arată că exemplul „studentului dublu” este o raritate și nicidecum o excepție care se generalizează. În acest caz, să fim noi oare români, așa cum ne place să credem, mai inteligenți, mai interesați și mai dornici de studii decât străinii aștia inculți pe care-i batem la toate olimpiadele? Acesta este un prim tip de răspuns care poate fi dat acestei probleme. El este însă superficial și puternic încărcat cu o doză de resentiment de sorginte naționalistă.

Deficiența acestui tip de argumentare nu rezidă, așa cum ar crede unii, dintr-o desconsiderare apriorică a studentului român care, vezi doamne, nu ar avea toate calitățile necesare pentru a rezista la două facultăți. Este normal ca orice societate sănătoasă să-și cearnă cât mai bine elitele punându-și-le în valoare cât mai devreme posibil. Pe de altă parte, însă, acest aspect creează falsa imagine a unei superiorități artificiale și nicidecum reale, cel puțin nu în toate cazurile.

Pentru a fi mai clar, voi face apel la cel de-al doilea tip de răspuns oferit în clarificarea sintagmei de „dublu student”, anume la tipul de sistem educațional promovat în România la nivel universitar. Este imposibil să urmezi cursurile a două facultăți, să ai timp să frecventezi seminariile și să-ți mai și ei examenele în sesiune în lipsa unui sistem permisiv. În contrapartidă, aș folosi exemplul unei prestigioase facultăți din Londra, poate cea mai bună de profil din Europa, unde doar unul din trei studenți reușește să promoveze primul an și unde doar cei cu adevărat foarte buni (veritabilii specialiști) reușesc să obțină o diplomă. Din acest punct de vedere, subscriu la o

politică ce ar încuraja creșterea accesului cât mai multor absolvenți de liceu în sistemul de învățământ superior, dar în care să existe și să fie promovat criteriul competitiv al valorii individuale.

Cele două răspunsuri propuse, calitatea umană și tipul de sistem educațional, ar trebui completate cu o abordare psihologică pentru a contura profilul „studentului dublu”. Pentru că, nu vă lăsați înșelați de aparențe, se cuvine și să-l deplângem pe acest tip de student. El întruchipează cel mai bine lipsa de orizont a unei societăți în derivă, problemele acute cu care aceasta se confruntă de mai bine de 14 ani, și aceasta dintr-un motiv foarte simplu: dispararea energiilor și resurselor, lipsa unor puncte de convergență denotă nehotărâre și frică. Nehotărârea de a-și asuma pe deplin propriile alegeri, frica de a nu-și găsi un loc de muncă la terminarea facultății – și atunci e mai bine să fii asigurat cu încă o diplomă –, dorința de a prelungi pe o perioadă indefinită statutul de student. Cu toții ne-am dori, poate, acest privilegiu, însă un lucru e clar: „studentul dublu” e cel mai apoape de realizarea acestui ideal. Caracteristicile psihologice nu prea măgulitoare pe care i le-am trasat pălesc în fața cărții sale de vizită: *student forever*.

În timp ce la București, sub o căldură năucitoare, intelectu-
alii se certau prin reviste, încât, vorba unei colege de
redacție, nu mai știi de unde bate vântul, la Amsterdam
ploaia mărunț și des și, pentru trecătorul care își ridica
privirea, un frontispiciu susținut de câteva coloane decreta
simplu: „homo sapiens non urinat in ventum”.

Chalou

Ana BARBU

Îmi mușc buzele care se fac fierbinți și umede ca pulpa de strugure. Îmi simt mai mult decât oricând corpul, tare ca sâmburii de vișină din compot. Rochia grea, din catifea groasă mă învăluie ca într-un cocon pufos dinăuntrul căruia mirosul de vanilie cu hașis mă îmbată, mă amețește. În spatele pupilelor opace îmi simt ochii negri și umezi. Am mâini de gheață și unghii scurte și subțiri, transparente, care îmi lasă degetele libere să simtă. Pielea ca spuma unui ness foarte tare cu lapte. Sfărcurile ca fructe mici de coacăz roșu. Pulpele ca ciocolata de menaj, amară, densă. Miez de pepene roșu.

Beau dintr-un pahar rece de *frappé* cu scortșoară și simt în abdomenul inferior o durere amară și catifelată care mă apasă. Mă joc cu o șuviță de păr fin și buclat. Masa e acoperită de lemn umed și moale ca un mucegai proaspăt. Lângă mine stă cineva. Îmi sărută o palmă. Are buze cărnoase, reci și tenul aspru. Mângâi cu un deget lemnul. În câteva minute am să plec, singură, fără să spun nimic. Plouă cu găleata și e cald. Sunt udă până la piele, părul mi s-a lipit de obraji, rochia mi s-a lipit de corp. Merg încet, pe jos spre casă. Miroase a abur. Acasă mă așteaptă o muzică frisonantă, uleră. Mă întind în pat și dorm un somn superficial, ca întotdeauna.

Seara, el a venit din nou, mirosind a ghimbir și a mătăsure grele, vechi. Are fața aspră, corpul greu și brațe puternice. Mă întreb cum arată. Îmi vine în minte cuvântul *floare de heliotrop*, despre care știu că există, dar n-o să știu niciodată cum se simte. Are palmele mari și degetele lungi i se plimbă hipnotic pe suprafața corpului meu. Îl simt așa cum simți metalul rece pe pielea încinsă. Nu îmi vorbește și uneori nu îi mai simt nici respirația. E mai întuneric decât e de fapt.

Timpul meu trece pe aceeași melodie, suavă și nostalgică, ascuțită uneori, repetându-se la nesfârșit. Soneria se aude ca un scârțait de ușă. E iar el. Îmi sărută respectuos mâna și mă întrebă dacă a trecut bunicul pe la mine. Ce mai fac bunicul, bunica? Are buzele pline, fierbinți și fața fină și umedă. Afară plouă. Nu-i recunosc vocea, uneori se confundă cu vocea bunicului, alteori e copilăroasă și stingheră. Vrea să mergem prin parc. Știe că îmi place să mă plimb prin ploaie și miroase a iasomie și a frunze verzi de nuc. I se pare totuși nebunească plăcerea asta a mea și-mi spune că mă voi alege cu o pneumonie odată și odată. Dar mă voi schimba repede de hainele grele și ude, voi face o baie fierbinte, îmi va pregăti un ceai de tei cu mentă și miere zaharisită. A găsit la mine în cămară coacăze roșii și mi le va pregăti la cuptor cu zahăr candel în miez de mere galbene. Apoi îmi va săruta lacom palmele, sânii, pântecul ca și cum ar gusta pielea mea de ciocolată neagră și untoasă. Mă va întinde pe pat, îmi va mângâia părul...

Am împlinit 25 de ani. Bunica mi-a făcut o rochie grea și velină din mătase, groasă, satinată, după un tipar vechi, de când era ea tânără. Bunicul mi-a adus pepene galben de la țară. Undeva, într-un aparat vechi care nu se oprește niciodată, se aude în surdină aceeași melodie pe care o ascult tot timpul. Azi sună exasperant, deși bunicii sunt foarte atenți și au grijă să mă simt bine.

El mă ține în brațe și îmi mângâie părul așa cum o făcea bunicul. Îmi spune că nu e nimic, că acum e bine. Am adormit,

nu e nimic. Dar mi-a spus de atâtea ori să fiu atentă, de parcă nu de mine aș avea grijă, ci de păianjenul din bucătărie, care acum a murit, oricum. Adorm fumând, plec noaptea pe străzi... Poate ar fi mai bine să nu mai stau singură. De ce nu mă mut la bunici? Ar veni el la mine, dar... nu se poate, îți dai seama... uite nici în seara asta măcar nu poate să mai rămână, dar mă duce la bunici. De casă se ocupă el... dacă țin neapărat, mă pot muta înapoi într-o săptămână.

Seara asta, la bunici, melodia, oprită de incendiu, îmi răsună iterativ în cap. Mă ascund în cămară și îmi bag degetele în marmelada de trandafiri. Îmi afund fața în sacul de lână până simt că mă sufoc, apoi inspir repede tot odată aerul dens din cămară. Mă întorc în cameră și îmbrac rochița cu *tulle* de la buni. Îmi spune că arăt ca o prințesă în ea. Îmi face patul să mă culc. Îi spun că vreau o țigară și se supără, dar rămâne cu mine să fumez, tușește des, până renunț. Înainte să adorm, bunicul îmi spune că mă caută un puști de vreo 18 ani, înalt, cu ochii plânși. E el. Îmi sărută febril palmele, umerii, îmi atinge corpul ca și cum ar fi o substanță eterică ce trebuie ținută într-un vas ermetic. Îmi atinge sânii, pulpele, coapsele, îmi spune să nu-l mai sperii așa, că nu mai am voie să stau singură, că a vorbit cu ai lui și de săptămâna viitoare se mută cu mine. Nu vreau, dar nu i-o spun. Încerc să-i zâmbesc. Îi ating pieptul ca suprafața unei caise coapte, îl sărut și mușc ușor, ușor să-i simt gustul. Îmi place să fac dragoste cu el, îmi intensifică gustul de ciocolată neagră la kilogram, cu gustul pielii lui, unt de arahide.

Numele meu este Chalou. Viața mea se scurge între patru pereți cu zugrăveală curată, între mobile cu margini rotunjite, între oameni pe care nu-i recunosc, între cei doi bunici bătrâni și blânzi, între cuvinte pe care le înghit în loc să le rostesc. Îmi dau cu o cremă parfumată cu migdale și mă bag în așternutul moale. Nu mai știu dacă e zi sau noapte, mă gândesc că n-o să aflu niciodată.

E teribil de cald. Aerul e apăsător și calm ca pe o plajă pustie. Îl simt cum mi se afundă sub tălpile picioarelor. Aprind un bețișor aromată cu ambră, al cărui fum se desfășoară greoi prin camera. Simt parfumul cald și frumos pe suprafața pielii, confundându-se epidermic cu mine. Mă întind pe pat și mă evapor ușor ca un ecou, în cameră miroase a mine, un miros improbabil de floare africană, de *karo karoude*, caldă și catifelată. Îmi miros palmele și mă gândesc la el. Îmi ating fața, obra-

S-a început o nobilă acțiune de renovare a facultății noastre, cum probabil a observat, cu plăcere, toată lumea. Mai puțin, poate, aceia dintre noi care se acomodează mai greu schimbărilor. Așa se face că, intrând la 314, se constată cu ușurință că lucrurile s-au întors pe dos (la propriu): catedra e lângă ușă, iar noi, din bănci, nu ne mai putem arunca ochii pe fereastră, în timpul lecturilor, ci numai pe peretele din față. Adică din spate.

jii moi, genele subțiri, buzele umede, încerc să reconstitui pe fața mea, fața lui, dar trăsăturile i se amestecă bizar de confuz cu ale mele, cu ale bunicii, cu voluptatea cu care strivești între degete bobocul desfăcut de bujor.

Deschid dulapul din casa mare.

Miroase pătrunzător a naftalină. Îmi plimb mâinile peste haine de diverse texturi, peste pulovere de lână, peste ii din pânză topită, peste cămăși scrobite, din poplin. Inspir puternic. Așa arăt și eu acum, amorfă, veche și respingătoare ca naftalina. Scot un șal din boucle și mi-l arunc pe umeri cu tot mirosul lui ascuțit. În camera bunicilor e cald. Buni îmi spune că șalul ăla e foarte vechi, îl are de la mama ei, care îl are la rândul ei de la maică-sa. Mi-l dă mie dacă vreau. Da' nu-l pun un pic să se aerisească? Mie îmi place aerul palpabil, ca cel care, obosit, s-a așezat în șalul din boucle.

El mă vizitează tot mai rar. Sunt din ce în ce mai des singură. Îmi povestește despre tot felul de probleme financiare care nu mă interesează, iar atunci rămân și mai singură, lângă el. Îi strâng în brațe corpul tare, de bărbat matur. Îi simt brațele puternice dezmiardându-mă ca pe un copil. Îmi spune că nu-i place că nu zâmbesc niciodată. Nici nu îmi mai dau silința să zâmbesc. Și îmi sărută palmele, simt pe limba gustul de unt de arahide. Dar mai simt și un gust nesuferit de femeie tânără, fructată. Îmi spune că miros cumplit a naftalină.

Bunica nu-mi mai face rochii. Stau cu bunicul, îmi povestește nopți întregi despre el și buni, despre ce dor îi este de ea... Uneori mergem să ne plimbăm prin parc. Dar nu pe ploaie, căci bunicul e bătrân și are sănătatea șubredă. E foarte trist. În ultima vreme nu mai vorbește aproape deloc. Îl aud suspinând. Dorm cu el în camera bunicilor unde aerul e atât de greu, că e aproape irespirabil. Uneori îmi mai spune povestea veche, cu zâne. Și mă mângâie ca în copilărie.

M-am mutat înapoi la mine. Ploua tot timpul. Și eu mai plâng uneori. Stau în cămară, dorm în cămară, ies doar să-mi fac baie și să-mi dau cu mult parfum greșos de smarald. Aud tot timpul aceeași melodie grea în abdomenul inferior. Mânânc numai marmeladă de portocale. Ies numai să-mi cumpăr fructe moi din piață.

rubik fragmente

Marieva IONESCU

I.

Joi

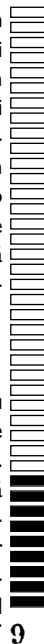
Dacă mergi cu tramvaiul, automat, absent, cu greu ceva din exteriorul microlumii închise pe nu știu exact câte roți, în care te afli, o lume mobilă, mereu alta cu fiecare călătorie, îți poate atrage atenția. Străbat astăzi cu tramvaiul 5 ruta Piața Traian - Piața lanului - Piața Delfinului. Nu am chef de nici unul din jocurile pe care de obicei le inventez pentru a scăpa de veșnicile frânturi de discuții auzite fără voia mea, de privirile curioase care cu nonșalanță te măsoară din cap până-n picioare ca pe un extraterestru, de îmbulzeala produsă în unele stații (după care le și recunosc, de altfel): uneori, stând aproape de scară, privesc prin geamul ușilor, atât cât îmi permite înălțimea lui (sau a mea), numai picioarele trecătorilor, pășind lent sau grăbit, împiedicat sau soldățește, rectiliniu sau turmentat pe asfaltul ce se desfășoară înapoi hipnotizant, monocolor, încercând să le recompun mental imaginea, să află de exemplu ce vor face exact peste o oră sau ce cuvânt le trece prin cap în secunda respectivă, ingrată, în care încălțăminte lor intră în câmpul meu vizual; alteori, îmi cronometrez încercările eroice, de a-mi menține echilibrul fără să mă sprijin de bare (la propriu, ca într-un carusel sau ca pe skateboard, dar și la figurat) în contra zdruncinăturilor și frânelor bruște (care, spre stupoarea mea, am aflat dintr-o discuție între două domnișoare, sunt foarte amuzante: „îmi place la nebulie când pune frâne d'astea, da' să fie plin, ca să cad peste lume“). Privirea îmi cade deodată (impropriu spus) asupra peisajului de sus, mult de deasupra asfaltului străzilor ce compun intersecția lanului. Piațeta e

acoperită la înălțime de o „pânză“ de fire electrice. O combinație aiuritoare de direcții, care par să aibă totuși un centru: un stâlp înalt, amplasat în spațiul triunghiular din mijlocul intersecției, din care pornesc concentric cabluri legate printr-un soi de noduri mari. Pe măsură ce se depărtează de centru, unghiul dintre ele crește, devine neregulat, curbele se lărgesc sau se strâng conform direcției misterioase către care conduc. Rețeaua se rarește pe măsură ce te depărtezi de ea. Sunt sigur că desenul e altul de fiecare dată când îl privești din alt unghi; ba încă altul din mers, altul de pe loc, din tramvai sau de pe stradă, din rondul din centru (de sub el) sau de pe una din străzile laterale.

P. S.: Am căutat curios cu privirea, în timpul peregrinărilor mele prin oraș, peisaje asemănătoare. Le-am mai descoperit în intersecția de pe Ferdinand, în Piața Universității, în Dorobanți, la Gară și în alte locuri, care nu-mi mai vin acum în minte. Mi le imaginez ca pe niște ochi imenși, cu pupile formate din fibre încordate la maximum pentru a supraveghea din punctele cheie orașul (există, sunt sigur, o hartă secretă, mai mică, a acestor puncte cheie). În rest, celelalte sârme, cu o unică direcție, întinse peste București, își așteaptă echilibrul, circurul.

Sâmbătă

Cobor din nou, după nici nu mai știu cât timp, în lumea de sub pământ. Intrările secrete, gurile ei, împânzesc tot orașul. Suflul de aer de acolo, de jos, răzbate până la suprafață, anunțând că pe acolo se trece. Analizez întâi puțin harta magistralelor de metrou. Seamănă cu corpul unei insecte, să spunem al unui gândac, bizar în felul lui, fiecare componentă a corpului

rubik fragmente

☞ având o altă culoare (asta îmi aduce aminte că există o specie de gândac - *gândacul de Colorado*, care însă nu are nici o legătură cu acesta). Corpul e roșu și dă naștere, în lateral, la două picioare albastre, în spate la încă două, unul tot roșu, celălalt gri, iar în față se continuă cu două antene: una galbenă, una verde. Din păcate - află dintr-o notă de subsol - una dintre antene (cea dreaptă, verde) și unul dintre picioarele din spate (gri) sunt încă în construcție. Apoi cobor până la primul nivel. Ajung pe una din străzile acestui oraș „scufundat”. Mă plimb lent de la un capăt la altul al ei, cu ciudata senzație că nu numai eu mă văd în ecranul aflat undeva la înălțime, ci că toate imaginile cu noi, trecătorii, sunt transmise către un paznic (ca acela din cluburile de noapte) al oricărei mișcări ce ar putea sparge liniștea de aici. Într-adevăr, lumea asta e tăcută.

II.

Sunt student la matematică, deși toată lumea se întrebă cum și de ce am ajuns eu acolo. Să trăiești printre cifre toată viața, să fii rece și exact, să vezi lumea în desene și scheme, să gândești în algoritmi și să te-ncrezi în formule inventate, în lucruri pe care nici măcar nu ți le poți imagina? Doar n-ai să vezi numărul de aur zburdându-ți vreodată pe birou și aplaudându-te pentru că l-ai calculat corect! Oricât ai încerca, desenele tale nu au mai mult de trei dimensiuni! Se poate. Nu le răspund, îmi văd mai departe de drumul meu. Acesta e cam în fiecare zi același. De cele mai multe ori nu reușesc să mă trezesc de dimineață ca să ajung la primul curs. Petrec apoi câteva ore în „castelul groazei”, mai fiind atent la explicațiile savante, mai umplând foi cu desene făcute la-ntâmplare. Apoi, amețit, îmi spun că trebuie să fac o scurtă plimbare ca să mă dez-morțesc. Trec prin ușa secretă, cum îmi place să spun, în corpul facultății de litere, ies prin curtea interioară spre pasajul de la Universitate, cobor lent treptele și urc apoi din nou la suprafață în colțul opus, la Rosetti. Acolo, văd eu ce fac. Continuu plimbarea sau aștept leneș vreun mijloc de transport care, onorându-și numele, să mă ducă, fără nici un efort din partea mea, până acasă. Curios e că de fiecare dată când cobor în pasaj îmi atrage atenția același lucru: un panou imens ce pare un tablou aterizat din cine știe ce expoziție a

lunii în plin centrul Bucureștiului. Pictură abstractă, întruchipând un fel de hartă inițiativă a unui univers complicat, destinată celor ai căror ochi sunt destul de abili pentru a-i găsi începutul, pentru a uni punct cu punct fiecare colțișor și a ajunge să descopere, ca în jocul acela din cărțile de colorat, o figură excepțională, poate tridimensională, o frântură de realitate conturată din simple linii ce păreau a nu duce nicăieri; și care majorității oamenilor nu le spun nimic. Simpla descriere a acestui tablou ar dura mult mai mult decât îi este îngăduit unui simplu trecător să stăruie în fața unui panou informativ fără a trezi suspiciunea vreunui polițist de ori a altor trecători, curioși din fire, atrași, prin însăși natura lor, de indivizi sau evenimente ce sparg monotonia călătoriilor de fiecare zi.

Am propus găstii, la una din întâlnirile „neoficiale”, un experiment năstrușnic, venind echipat corespunzător și marcat de descoperirea cu panoul-hartă de la Universitate, la care mă holbasem deja destul pentru a mă documenta. Am deschis la început imensul volum *Pagini Aurii* (*Ești în Pagini Aurii, deci există!*). Dar nu asta contează, ci cele două pagini pe care e reprezentată, la scară redusă, harta Bucureștiului, incluzând-o și pe cea a traseelor mijloacelor de transport. Fondul, ca cel al unei pânze ținute ceva timp într-un sertar sau poate într-o pungă de gheme, sau ca cel al unui pergament antic, e galben pal (alb-gălbui, ar spune cineva). Figura, de la înălțimea de la care o privesc, are, să spunem, forma unei elipse rânțuite pe margini, orientată nu într-un reper de axe ortogonale, ci oblice, vârful uneia aflându-se în colțul din dreapta sus, unde e indicat nordul; tot din cauza distanței dintre ochi și imagine, privind-o câteva secunde fără să clipească, concentrat pe un singur punct, am senzația, ca în cărțile acelea speciale (care au pe fiecare pagină câte un model repetat, ce generează o imagine tridimensională, cu totul alta decât modelul), că văd ridicându-se din foaie ce altceva decât orașul. Cel real: cu clădiri, parcuri, cu Dâmbovița, cu străzile populate de mașini, troleibuze, tramvaie, cu subteranul și chiar cu atmosfera – cu bucățica de cer corespunzătoare.

Totul e cal, încet, încet, să te scufunzi în straturile palimpsestului, până ajungi tu să-i dai volum.

Cam asta am făcut și eu, ca finalizare a jocului, care, după acest efort analitic, se continua astfel: fiecare deschidea cartea la

lista străzilor în dreptul inițialei numelui propriu și pentru fiecare denumire de stradă mai interesantă găsită și citită, trasam pe o coală mare de

hârtie, fiecare cu o altă culoare, câte o linie. Am început, bineînțeles, eu: M de la Mani – str. Magnetului, intr. Mandariniei, str. Dr. Manolescu Nicolaie, Mărțișor, Meditației, Meridianului, Meșterul Manole, Mică, Minerilor, Miorița, Moș Adam, Moș Ion Roată, Moș Nicolae, Macarie Cântărețul, Muzelor; apoi Radu – Radu de la Afumați, Răspântiilor, Reînvierii, Revoluției, Rinocerului, Ritmului, Aleea Romancierilor, Rostogolea Gh, Rotundă; apoi Gruia, puțin reticent – Gârbov, Geamandurii, Gemănata, B-dul Geniului, Gherghelului, Ghețarilor, Ghimpați, B-dul Gloriei, Gologanului, intr. Gospodinelor, Graiului, Grațioasa, Gulliver; a urmat Elena (*Ce culoare ziseși să folosesc?*) N-am mai avut timp să-i răspund) – Educației, Eîbrus, Elegiei, Elevatorului, B-dul Eliade Mircea, str. Eminescu Mihai, Epigonilor, intr. Epocii; apoi Dragoș (*măi Dragoș*; poate răsând în sinea lui de mine): Darclee Haricleea, Dărniceii, B-dul Decebal, str. Deceneu, Declamării, intr. Degețelului, Demnității, Democrației, intr. Detectorului, Disciplinei, Docenților, Documentului, Dor Mărunt, Dreptății, Dunărea Albastră; și în sfârșit Simona: Sapienței, Scaieților, Schitului, Scoicilor, Semicercului, Serii, Sf. Constantin, intr. Silistraru, Aleea Solidarității, str. Spiralei, intr. Stelelor, Steluței, Străbună, Strămoșilor, Școalei, Aleea Școlarilor. Bineînțeles că eu, apoi, acasă, nu m-am putut stăpâni să nu cercetez și celelalte litere, iar rezultatele, mult prea numeroase însă, au fost spectaculoase. Cert e că acolo, din ideea mea trăznită, a ieșit propria noastră hartă a „Bucureștilor”. Colorată în șase culori. Cu a șaptea am trasat eu în final conturul. „Acum nu mai rămâne decât să-ți stabilim destinația și să te expediem în ea”, am auzit pe cineva spunând. Asta probabil e continuarea jocului, mi-am spus, așa că săptămâna ce a urmat mi-am luat o vacanță și, cu caietul în brațe, pe care trebuia să-l duc la următoarea întâlnire ca dovadă, în chip de jurnal de călătorie, mi-am pornit aventura în ceva mai mult de trei dimensiuni, fără să-mi pese ce adevărat dacă voi ajunge la destinație sau nu. De fapt, regula pe care mi-am autoimpus-o, aceea de a nu întrebă în dreapta și-n stânga cum pot ajunge acolo, îmi garanta de la început eșecul. Important era drumul. Oricum, nu în toate goblenurile poți distinge ultima cusătură.

Orașul cu un singur locuitor

Trezește-te într-o marți. Trebuie să fie marți. Neapărat! Închide toate ferestrele. Caută-ți caseta cu Radiohead. Trebuie să fie Radiohead. Trebuie s-o ai. Fă-ți o cafea mai slabă decât de obicei. Alege-ți cel mai comod fotoliu, dă jos pisica dormitând în el. Deschide fereastra gri-albastră care seamănă cu o copertă de carte. Așa începe. Nu vei pași, dar vei merge. Te vei întâlni mai întâi cu locuitorul orașului care va încerca, cu siguranță, să te alunge. Nu-l lua în seamă. Nu-l crede. El îți va spune: „Sunt singurul locuitor al orașului! / nu vă sfătuiesc să luați masa cu mine / v-aș putea întreba de unde veniți, unde mergeți și de ce misterul acestei lumi / iese prin porii lumii / ca o boală de piele“. Minte. Nu vă va întreba nimic. Totuși, spune-i că vii din orașul vecin și mergi în Euforia și că lumea a început să fabrice anticorpi împotriva misterului, în curând boala va dispărea. Asta e trist, foarte trist. E tare frumos să fii bolnav. El îți va spune: „Nu vă sfătuiesc să luați masa cu mine / v-aș putea întreba dacă și vouă / iarba vi se pare verde / iar cerul vi se pare albastru / și dacă în inima voastră / animalul alb și tăcut / nu moare de foame“. Nu te speria, nu fugi. E doar o probă, ca alea inițiate din basme, nu e ceea ce pare. Răspunde-i că veți lua masa împreună. Sigur se va găsi ceva și pentru animalul alb, un os alb, un colț de pâine. Dimineața veți „număra casele, străzile

Brândușa DRAGOMIR

pustii, arborii negri, tremurători“. „Toate sunt la locul lor“ întotdeauna, nu te teme. Te vei plimba pe sub castani, vei afla „unele întâmplări triste“. Într-o zi, locuitorul ți-l va prezenta pe Socrate și astfel vei descoperi marea minciună: locuitorul nu a fost niciodată singur. La prima întâlnire, Socrate va avea un măr galben în mână, așa îl vei recunoaște imediat. Mai târziu, vei înțelege că ești „ultimul turist posibil“ și te vei bucura că nu ai fugit. Când vei fi cunoscut toate acestea ți se va arăta Leukodemos, kâinele orașului, „un animal blând cu ochi liniștitori“. El bea „câteva picături din cafeaua neterminată“. Să nu te arăți mirat sau suspicios când Leukodemos îți va vorbi, nu-i place și s-ar putea să amuțească pentru totdeauna. Îți va spune „cât de îngrijorat de soarta castanilor / și de unele crăpături mai adânci care au apărut / pe zidurile orașului“. Apoi „tulburat de lecturile sale“, Leukodemos te va provoca la duel. Nu-l asculta, astupă-ți urechile până îi va trece. Cruțați-l, e cel mai bun kâine și e singurul kâine al orașului. Makta va veni târziu, când vei simți singurătatea lingându-te pe față ca un animal de casă neastâmpărat. Makta îți va cere un măr subțire, transparent. Trebuie să faci rost de un măr subțire și transparent până atunci.

Altfel, Makta nu se va opri o secundă măcar. Pregătește un măr subțire și transparent pentru preafrumoasa Makta. Ea stă la mansardă. O vei găsi foarte tristă pentru că a ajuns și la ea vestea că „materia dispăre discret din univers“. Dorința de a călători te va împinge să faci plimbări prin fața secunde, ascute-ți toate simțurile pentru că „în orașul cu un singur locuitor / timpul are o singură secundă / ochiul tău vede o singură dată / urechea ta ascultă un singur sunet / prin parcul cu un singur arbore / faci plimbări de un singur pas“, iar „trenul cu o singură fereastră / și cu o singură trecere prin univers / se apropie“ și nu trebuie să-l pierzi căci altfel totul a fost în zadar. Peste 221 pagini, „Călătorul a ajuns la capătul călătoriei / cu picioarele înghețate [...] mintea mai gândește o singură dată [...] ochiul se mai deschide o singură dată / și orbește / încă un cuvânt și gura rămâne încleștată / întâmplările iau sfârșit una câte una / fiara mai scoate un singur urlat cumplit / apoi începe să asculte de omul neputincios / nimeni nu mai are nevoie de hrană / în fuga lor disperată / animalul hăituit și hăituitorul / s-au izbit unul de altul mortal“. *Orașul cu un singur locuitor* este uriașul primordial, animalul mitic din care se naște viața, iar Visnec este primul zeu ce creează lumea prin îmblânzirea și nu prinuciderea animalului.

Despre lucrurile cu adevărat neimportante

Oricât de mult mi-aș dori să scriu într-un fel gratuit despre neimportanța unor lucruri, ajung să cad într-un soi de paradox. Mă simt viciată de semnificație în însăși lupta explicită contra acesteia. De exemplu, îmi șterg nasul cu cea mai mare candoare și aflu că șervețelele „devin importante atunci când lipsesc“. Absența instituției existența, zic, iau încă unul, presimțind apropierea celei mai intense stări de lipsă. Rapid se derulează Plotin, lipsa obiectului dorit intensifică admirația. Începe să mă distreze demonstrația și mă concentrez să nu mă gândesc la nimic și să captez lucrurile într-un fel frust. După ce îmi încolțește în gând niște Sontag cu răzbuurnarea intelectualului asupra artei, mă simt mai eliberată. Părăsind parateoria interpretării, aș vrea să înțeleg, să zicem, șervețelele, în esența lor. Fără nici un *link* obositor.

Să am propria mea percepție asupra

Valentina CHIRIȚĂ

detaliilor, asupra stărilor intermediare dintre două senzații compacte, să aleg numele de „neimportantă“ pentru lucruri mici, care să-mi aparțină cu adevărat.

O fază *punk*, în definitiv, care ar conduce nu la genul de remixuri după melodiile disco, ci la stabilirea articulațiilor intime, în armonie cu mine și nu cu ceilalți. Să-mi sting țigara și să nu mă gândesc neapărat la chiștoacele și la cutiile de bere din camerele romanelor americane. Să-mi flutur mâna și să depășesc admirația pentru acest gest care la Kundera devine incipitul creării unui personaj. Pledez pentru o delegitimare în adevăratul sens al cuvântului, împotriva mijloacelor de acțiune împrumutate, care alienează prin suprapunere. Povestea mea se întâmplă într-o stație de

autobuz, lângă afișul cu *Cartoon Network*, cu o acută dorință de vandalizare în numele amintirii, fără să mă chinuie umbra lui Mickey Mouse bânduind prin imaginarii lui Warhol.

Căci e cât se poate de iritant să simți fantezele celorlalți în inventarul propriu, în lucrurile cele mai neînsemnate care capătă proporții post – istorice – moderniste – industriale etc...

Am chef să văd un film american prost, să citesc literatura polițistă în tonaj greu și să nu mă ducă gândul la nivele de lectură sau la cărțile lui Kilgore Trout, folosite ca mici povești semnificative la un Kurt Vonnegut. Admirația mea pentru lucrurile neimportante, oricât ar fi de mare, a început să obosească. Devine tot mai clar că trebuie să fac apel la o stare intermediară ca un evantai de stări ale ființei mele, între lucrurile mici și memoria colectivă.

Harry Potter și Cavalerii Florii de Cireș

Simona VASILACHE

Mai mult decât un „termen de garanție“ sau un vârf de interes dependent strict de o anume perioadă, *literatura copilăriei* are o suficiență de clară identitate de gen. Nu mă refer neapărat la un *pattern*, în sens teoretic, ci mai curând la un aer de familie, la niște trăsături reciclabile, care țin cam de aceleași strategii de atragere a unui public, totuși, în schimbare. Literatura aceasta, pentru copii, dar din ce în ce mai puțin *copilărească* (adică în chip voit „trasă de păr“, cumva inadecvată, pe principiul „copiii oricum nu-și dau seama“. Ba da!), acceptă, înaintea altor „genuri“, pariul pe spectacol. De fapt, de aceea există. Pentru a oferi un spectacol. Sigur, mersul ei urmează înseși coticurile noțiunii de copilărie, condiționată, la rândul ei, de multe libertăți. Formularea pare (și este!)

paradoxală: de când libertatea naște constrângeri (pentru literatură)? De când crește, prin „deschiderile“ pe care le oferă, sensibilitatea (iritarea?) la minciună sau, nu zic bine minciună, la tentativa de a prezenta o lume de caramel, destul de indigestă, care nu doar că nu e reală (se poate trece cu vederea), dar nu-ți mai stârnește, copil fiind, nici cea mai mică poftă de-a te afla acolo. *Verosimilul*, pentru literatura copilăriei, are întrucâtva alt înțeles. Lucrurile cele mai incredibile cu putință sunt acceptate fără „fițe“, cu condiția să stârnească interesul, să trezească, altfel spus, inițiativa de transpunere. Citești sau ți se citește (și nu protestezi) despre întâmplări prin

care-ai vrea, de bună seamă, să treci. De aici partea așa zisă „de aventuri“ a literaturii pentru copii.

Să vedem acum ce înseamnă „aventură“. Să fie 20 de ani (nu cred că știu să număr mai departe) de când *Cireșarii*, *Toate pânzele sus*, îmi vine să spun și *Fram, ursul polar* își trăiau gloria. Erau, atunci, un fel de echivalent al picturii *plein air*: ofereau o deschidere. Raportându-le la textul „canonic“ în (aproape) orice discuție despre copilărie și poveștile ei, și anume *Amintirile...*, se poate spune că sunt literatură „specializată“, adică strict de vacanță (și prin temă, și prin perioadă în care, de regulă, apucați să le citești). Dar mai ales prin temă. Pentru un copil de la sat, *Amintirile...* vor fi fost (n-am de unde să știu) o lectură de identificare, până la punctul în care începeau „minciunile“ sau, tot ce se poate, nepotrivirile apărute cu trecerea timpului. Pentru ceilalți, care nu văzuseră nici prichici, nici puzderie de mâțe în casă, nici gărlă, nici colindat (mai ales!), erau un fel de poveste, mai curând de adormit copiii decât de aventuri din care te-ai fi văzut făcând parte sau, eventual, un soi de „îndreptar“ despre cum ai putea să le opui propriile amintiri citadine. Anii din urmă, cu *memoriile* lor fragmentare, ne-o arată din plin. Din contră, *Cireșarii&Co.* erau, cred, și pentru unii și pentru alții, o lectură de *proiecție*. Un fel de joc de roluri. Sigur că posibilitatea de a te pierde în peșteră și de a veni unii de la cabană după tine, forțat fiind să te descurci nu știu câte zile cu ce ai la îndemână (de exemplu) este tot atât de reală ca și aceea de-a fi un mic vrăjitor care înfruntă puternicele forțe ale întunericului.

Harry Potter, cu efectele speciale din 2004, este tot un fel de Ursu. Sigur, forțez, poate, o apropiere, dar e, oricum, ușor de remarcat că mecanismele sunt cam aceleași: găsierea, pe de-o parte, a unui *écart*, a unei devieri față de norma comună, cât să atragi interesul (să fim serioși, cine nu vrea să salveze lumea, ca Harry Potter, cine nu vroia să salveze expediția, precum Cavalerii Florii de Cireș?), apoi să te menții în granițele unui verosimil transformat, cât să nu pierzi iluzia unui univers în care te poți transpune. Între cele două linii de înaltă ficțiune, încap, cu nuanțele ei, o întregă literatură...

foto Teodor Arghir

RĂZBOIUL COPILĂRIEI

Dragoș CARCIGA

Acum, în locul prafului gros al frontului, în locul pământului detunat și răscolit de explozia rapidă și neașteptată a obuzelor, grenadelor și a colibelor îngropate adânc în buza însângărată a rănilor pământului, peste cei doisprezece soldați ai lui Sven Hassel se așterne, în straturi groase, praful micilor biblioteci particulare. Uitate undeva în spatele volumelor scrise de autori la modă sau clasici, personajele fostului stegar așteaptă să fie vândute vreunui anticar amator de chilipiruri, care le va revinde la un preț dublu sau chiar triplu, profitând iscusit de răsunetul unei mode care nu s-a potolit, încă, pe deplin. Și totuși, nu-ți vine încă să arunci din viața ta întâmplările violente, sau triste, sau scabros de hilare și cinice care ți-au marcat anii nevârstnici.

Pentru că Sven Hassel exact asta reprezintă: o vârstă în care băieții visează să devină eroi, o literatură de identificare și, de ce nu, a unui soi de ideal care, în general, se pierde odată cu vârsta.

Apuci la întâmplare un volum, îl cureți, îl recitești și te lași cuprins de aceeași plăcere imprescriptibilă și exagerat de personală a primei lecturi. Apoi îl reaezi pe raftul din spate și revii la Cărtărescu, Manolescu, Joyce sau Sollers, purtând în tine pecetea caldă a unui zâmbet.

Sven Hassel, în ciuda unor absurdități pierdute însă în carnea textului, a cărui savoare, de-a dreptul rapace, te pătrunde până în adânc, reprezintă încă un fenomen, diluat însă de selecția aspră a unei maturizări precoce.

Porta, „Obergefreiter prin mila lui Dumnezeu“, bătaș, afemeiat, excelent ne-

gustor cu bunurile altuia, muzician autodidact, inspirat și plurivalent, excepțional bucătar; Micuțul, gorila „cu minte de copil și inima mare, de bou“; Bătrânul, „vechi șobolan de tranșee, care ne-a scos din multe necazuri cu pierderi uimitor de mici“; Heide, ostaș al „Führer-ului poporului german“; Legionarul, războinicul necunosător al vreunei alte meserii; Sven, observatorul și viitorul cronicar al vieții de proscrisi a celor din 27 Panzer, și alții, și alții, sunt actorii brutali ai războiului copilăriei, evadare din rutina zilnică într-un univers frust, sălbatic, dar care ți se părea atunci impregnat de o aproape inefabilă onestitate.

Deschizi calculatorul pentru a pătrunde în lumea „magică“ a Internetului; îți

verifici mail-ul, apoi navighezi, curios, prin cele câteva zeci de mii de site-uri privitoare la Sven Hassel. Găsești ecouri ale romanelor sale, cum ar fi un forum dedicat rețetelor „maestrului bucătar Joseph Porta“, denumit „Porta's Kitchen“ sau monografii succinte ale fiecăruia dintre personajele mai însemnate, ilustrate uneori cu desene sugestive. Apoi afli ecouri ale realității neromanțate a războiului – fotografii care înfățișează personajele lui Hassel în ipostazele cele mai diferite, pe mai toate fronturile de pe două continente. Și, la urmă, autorul însuși – în uniformă, în viața civilă sau înconjurat de cele paisprezece titluri ale volumelor sale, traduse în unsprezece limbi.

Nici vorbă să existe vreo asemănare, valoric vorbind, între Hassel și „mentorul“

Sven Hassel

său în plan literar, Erich Maria Remarque. Dar, ca și Remarque, Hassel a rămas credincios memoriei camarazilor săi, înălțând un imn zguduitor de sincer legăturii bărbătești care se formează între participanții încrâncenați sau, dimpotrivă, speriați, în vârtejul omenesc al morții.

Mircea Cărtărescu a improvizat vreo oră și ceva, înconjurat, la propriu, de câteva sute de persoane care ocupaseră și ultimul centimetru pătrat din amfiteatrul Bălcescu.

Chiar dacă eram în criză acută de oxigen, n-a leșinat nimeni.

Deși câteva domnișoare erau mai îmbujorate... J

Un one hour stand de sinceritate și naturalețe, oricare ar fi fost întrebările sau reacțiile, trecând prin literatură contemporană, prieteni, Biblie, fizică cuantică, inspirație (it might be the Devil, it might be God), opțiunea save pe care, dacă am avea-o, nu am ști la ce moment din viață să o folosim și, nu în ultimul rând: Votați D.A.! Și altele. Mișto, mai vrem.

foto Teodor Arghir

Trăiri psihice și alte baliverne

Am văzut-o în librărie și mi-am zis că vreau să o citesc. Titlu: *Povestiri mici și mijlocii*. Autorii (în ordinea de pe copertă): Călin Torsan, Cosmin Manolache, Sorin Stoica, Ciprian Voicilă. Nici nu mai știu de ce îmi doream așa de mult cartea asta. Poate că era... așa, o *dragoste la prima vedere de copertă* sau ceva asemănător. Preț: două sute de mii de lei. Nu am cumpărat cartea. A doua zi *Povestirile mici și mijlocii* stăteau pe birou, cadou de la sora mea. M-am gândit că trebuie să fie mai mult decât o simplă *dragoste la prima vedere de copertă*, poate ceva mai complicat, o legătură telepatică, în orice caz, ceva obscur. Un lucru era clar: o lectură care trebuia să se întâmple. Și s-a întâmplat. Imediat.

Deschid cartea. O proză calculată, ordonată logic, mai mult o ecuație matematico-literară care are drept rezultat o ironie subtilă. Se prezintă în cifre și este Călin Torsan, povestindu-ne despre monotonie vieții. Există în poveștile lui o liniște și o plictiseală firești, fascinante, uneori comice. Le întâlnim în *Arhivarul unde subsemnatul Kranke* începe să scrie în speranță că timpul va trece mai repede. Este greu să nu-l vezi în Kranke pe Cătălin Torsan. Pentru Kranke, drumul către W.C. se transformă într-un *algoritm pentru abordarea toaletei*, iar pervazul ferestrei, într-un câmp de luptă în care victime sunt muștele. *Prima noapte de dragoste* stă sub semnul plictiselii – a unui neofit care gândește că *ața pulii trebuie eliminată* cu o lamă sau alte bazaconii. Intră apoi în scenă Cosmin Manolache, omul care nu se poate sătura de povestit. Proza lui este sofisticată, complicat de

Gruia DRAGOMIR

simplă, imprevizibilă, cu personaje ciudate și marcante, cum ar fi Alin Dicu (McLee Toris) sau Sherman–Herbert–Campbell–Perez–McCoy. Textele lui mi-au plăcut cel mai mult, sunt și singurele pe care le-am citit de două ori. La Cosmin povestirile se leagă între ele, personajele sar dintr-o povestire mică într-una mijlocie, ai impresia că citești un mini-roman, nu o serie de proze scurte. Finalurile de-a dreptul explozive mă prindeau întotdeauna în *offside*. Spre deosebire de proza lui Călin Torsan, în proza lui Cosmin Manolache există un dinamism care, de cele mai multe ori, este dat de ciudatul Alin Dicu. Alin mi se pare cel mai fascinant personaj din toată cartea. El este cel care dă ritmul, el se joacă cu noi și cu mințile noastre la

fel cum, în *Vă mulțumesc cu anticipație*, joacă șah prin cartierele Bucureștiului cu viața lui Radu Baicu.

Pe Sorin Stoica l-am citit pe scaunele roșii din metrou și între stații. O proză cinematică, ce pare că se materializează în fața ta în timp ce e citită. Un fel de studiu antropologic făcut la *caterincă*, o analiză de tip documentar, detaliată, logică, cu *schepsis*. Parcă ai avea în față un documentar de pe Discovery despre mărunțurile (jocurile copilăriei, sarmale, telenovele, fesuri negre, bancuri etc.) care, la un loc, ne fac mai umani. Un pseudo-documentar plin de umor. Citeam pe scaunele roșii și râdeam de unul singur și lumea se uita ciudat când la mine, când la carte. *Frunza* este un text despre jocurile copilăriei și de-

spre firescul preocupării de a fi copil. Adică despre lucruri pe care toți le-am trăit, dar am fost prea ocupați să le observăm. Torsan le eliberează din nou în mintea noastră, transformând-o într-un teren de joacă de-amintirile. Ce frumos e să-ți amintești! *Sarmaua* este o analiză interesantă asupra ... sarmalelor, a căror paralelă cu omul nu este imposibilă. Din nou avem impresia că prin fața noastră trec cadre cinematografice în care ne sunt prezentate mizilicuri de tipuri diferite, mititei sau farfurii cu ciorbă de burtă. O filozofie despre sarmale care ne amintește că totul trece prin stomac.

Încheie Ciprian Voicilă, așa cum și trebuia să se termine această carte, într-un mod trist-timid&simpu. În proza lui Ciprian se combină toate cele trei stiluri într-o variantă *ultra light*. Voicilă nu are prea multe de spus. Este melancolic și meditativ, retras și timid. Poveștile lui sunt triste, cum spune și titlul uneia dintre ele: *Astăzi sunt trist*. Însă cel mai bine spune Cosmin Manolache despre textele lui Ciprian că puteau *înmuia și inima unui polițist*. *Fusese la un pas de un accident de mașină, de pe Ministerul Industriei o cărămidă căzuse la mai puțin de un metru de el, iar niște țigări i se tot ținuseră pe urmă să-i limpezească viitorul incert*.

Am terminat cartea, după ce, pe parcurs, i-am făcut reclamă la prietenii care mă întrebau ce citești? cu o frază din Sorin Stoica: *Trăiri psihice și baliverne. Interesant! O vreau și io, după*.

VOT AȚI LIT- ER- ATU RA TÂN ĂRĂ ?

De foarte mult timp, tinerii scriitori se tot plâng că nu îi bagă nimeni în seamă. Că edituri prea elitiste, că nu știu ce critici fițoși... etc. Ei bine, acum nu se mai poate spune asta. De ceva vreme încoace, editurile se bat pe literatura tânără. Colecția *Ego Proză* a editurii *Polirrom* a avut un succes nebun, cel puțin la nivel mediatic (o promovare foarte inteligentă și dinamică, ce a atras atenția publicului de toate felurile, inedită în spațiul editorial românesc). Îți place sau nu îți place stilul, tot cauți cărțile, măcar din curiozitate. Și, oricum, e „cultural necesar“ să îți dai cu părerea pe tema asta. E clar că avem de-a face cu un fenomen în literatura contemporană, cu siguranță binevenit. Dincolo de acest lucru, rămân cărțile în sine. Ce propun ele, ce vor să spună și cui? Suntem în fața unui alt fel de discurs literar care ne ia prin surprindere, chiar a unei generații sau în fața unui foc de paie care se va consuma rapid? Probabil că va fi nevoie să treacă un timp pentru a vedea ce va rămâne și ce nu din acest tip de literatură. Până una-alta, câteva păreri despre unele dintre cărțile apărute...

Valentina Chiriță, Ana Chirițoiu, Gruia Dragomir, Cristina Foarfă, Mădălina Georgescu, Sonia Lodi, Codruța Matei, Ovidiu Pop, Cristina Poroineanu, Laura Sandu, Simona Vasilache.

RealK

Dragoș Bucurenci

Despre *RealK* pot spune că este un roman interesant în mare parte, pentru că este ceva nou pe piață. Presimt, la fel ca mulți alții, că nu peste mulți ani, va fi un gen de șablon, după care se vor ghida alte romane. (C. P.)

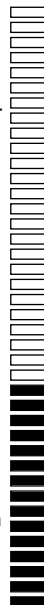
Un subiect atât de controversat ca drogurile are toate șansele să hipnotizeze. Iar o carte pe această temă poate foarte ușor să impună povestea în dauna scriiturii. Cititorul arde de nerăbdare să afle cum și-o va mai băga în venă *junkie*-ul, ce senzații îi vor străbate pe urmă corpul, cum va ieși din transă și uită, deliberat sau nu, de construcție, de stil, de marca autorului. Până aici, nimic rău. De vreme ce sunt romane ce spun povești și care merită întreaga noastră atenție.

RealK ne vorbește despre droguri, dar nu spune nici o poveste. De la început până la sfârșit, suntem auditorii neangajați ai unui discurs rostit cu totală blazare, cu un plictis iremediabil, de către un tânăr care, printre altele, se droghează. Citind, eu nu am simțit nici o tensiune și nici n-am găsit ceva traumatizant care să mă pună pe gânduri. Am asistat doar la o expunere rece, pe alocuri sobră, care, cu mici excepții, nu mă ajută să disting textul de notițele de la subsol. La sfârșit, am avut senzația că am terminat o carte cu subiect șocant, care, de fapt, nu șochează.

Cât despre stil, *RealK*-ul mi-a lăsat impresia că a fost scris cu sictir și în grabă, fapt care, explică poate, fragmentele de valoare inegală. Cea mai bună parte a lui, de fapt, realmente impecabilă, mi s-a părut capitolul intitulat *60-90-60*: sărutări, baruri, droguri, alcool, taxiuri, pipăială și toate învăluite de o deprimantă, aproape fatală, tristețe. Sunt singurele pagini pe care le-am recitat (și pe care le-aș mai reciti încă). Asta ca să închei într-o notă optimistă. (O. P.)

RealK-ul lui Dragoș Bucurenci este un hibrid între un poem și o meditație asupra unei stări de spirit (ghici care!). Părțile care alcătuiesc poemul sunt ok, alunecă bine (*Snobisme Junk*), și, uneori, sunt chiar pe bune (*Sziget, Negrul, Vis*). Filozofia stării de spirit este forțată și dă în clișee. Iar explicațiile nu-și au rostul, le poți găsi în cărți de specialitate (vezi *Toxicomaniile* de Antoine&Maurice Porot, Ed. Științifică, colecția *Practica*), iar *RealK* nu-și propune a fi așa ceva.

Oricum, e păcat că e făcută doar pe jumătate, în grabă sau în *siktir*. Poate, dacă ar fi fost lucrată mai bine, ar fi ieșit ceva cu adevărat deosebit, un *speed-ball* care ar fi avut ca efect un *flash* printre toți cititorii. Oricum, cartea se vinde bine, mai mult dintr-o curiozitate vecină cu cea care te face să tragi și primele fumuri. (G. D.)

Realk

☞ Avem de-a face, în cazul lui Bucurenci, cu o proză bine scrisă, care, chiar dacă pornește de la modelul Burroughs, valorifică, într-un stil intelectual propriu, realitățile românești. Povești despre droguri, nu neapărat despre efectul lor, al căror protagonist devine mai cinic și mai lucid cu fiecare pagină. Totul se-ntâmplă deasupra tuturor prejudecăților legate de consum. (C. M.)

Scrisă de un *junkie* intelectualist, *Realk* își depășește modelul *borroughsian* prin liniște și luciditate. Meritul cărții e dorința de autenticitate, descrierea *trip*-ului e rece și e repudiată subțire, în sensul în care un garou înfășurat ar aminti de pasteles din filmele *soap*, așa cum, pe plan textual, intertextualitatea e luată în derădere. Rizibile sunt, însă, calchierile după sfaturile medicale din *Naked Lunch*, căci, vorba lui Mușina, dacă nu există postmodernism la porțile Orientului, depășirea acestuia ca stil sau ca sentiment civil devine inutilă sau forțată.

Asta din categoria *Trippui-m-aș și n-am cui!* (V. C.)

Când am auzit că Dragoș Bucurenci, pe care îl știam de prin *Dilema*, scrie un roman despre droguri, am zis *what the fuck, again? It's obsolete, people*, tre' să fii chiar bun să aduci ceva nou, altă nuanță de verde, în peisajul din domeniu.

Cartea, întâmplător, am citit-o în Vamă, la Stufstock. În tren, pe plajă, la Jack sau la pescăria de pe deal, cartea nu rămânea niciodată în cort. Da, nu e bine scrisă! Da, nu are structură! Da, parcă e făcută la mântuială! Da, seamănă cu un prânz dezgolit fără delicatese, nedus până la capăt. Da, prefața lui Iaru e despre un roman nescris încă. Da, e nașpa că se justifică și pare că își caută o ieșire moralizatoare. Dar... e foarte, foarte mișto. Pentru că spune o poveste care se citește mai mult printre rânduri, pentru că bate câmpii la cald pe *weblog*, autorul, naratorul, bloggeru' e sincer și relaxat, nu are încrâncenarea de a demonstra ceva cu orice preț, are pasaje de o incoerență fermecătoare și, mai ales, răzbate un *feeling* fără de care literatura, oricât de mare și de bine construită ar fi nu înseamnă nimic! (C. F.)

Vară în Siam

Claudia Golea

Claudia Golea nu este o debutantă; celelalte două romane ale ei, *Tokyo by night* și *Planeta Tokyo*, sunt, cel puțin după titlu, la fel de exotice ca *Vară în Siam*, apărut vara aceasta la editura Polirom. Fiindcă, în primul rând, de exotism este vorba. Naratoarea evadează dintr-un București anost, promiscuu și lipsit de orice farmec, înspre țări mai calde și mai mișto, unde se trăiește bine și frumos, undeva nu în America, ci în estul fascinant și necunoscut. În Thailanda. Din acest punct, deja există unele intuiții, așteptări și clișee pe care cartea le întâmpină și le confirmă, completându-le. E adevărat că Thailanda e o țară în care turismul sexual e o industrie în toată regula, că festivalurile religioase sunt crude și colorate, că masezele sunt zâmbitoare și talentate, că mâncarea e neobișnuită, că grădinile sunt împodobite din plin etc. Dar toate astea, expuse firesc și fără emfază, nu sunt miza romanului, ci, mai degrabă, un fundal necesar și suficient pentru narațiune. Fiindcă o narațiune există, o poveste de dragoste, cu despărțire cu tot, ceva aventură în căutarea drogurilor tari într-un fel de junglă, există un *job*, niște prieteni, niște cluburi (e o surpriză chiar și pentru un fan al emisiunilor de pe *Discovery* să vezi că în Thailanda se duce, de fapt, o viață occidentală, transplantată aici în detaliu de numeroșii străini care au foarte puțin de-a face cu localnicii), niște bordeluri și destul sex.

Ceea ce a stârnit cele mai multe comentarii și surescitări în legătura cu romanul Claudiei Golea sunt pasajele sexuale, numeroase, e drept, dar deloc ostentative, perfect asumate, bine scrise. Autoarea nu e pudică și nu jonglează cu cuvintele, dimpotrivă, are un mod foarte convingător și sănătos de a spune lucrurilor pe nume, un mod care în literaturile occidentale nu mai șochează de mult pe nimeni. Aș compara stilul acesta cu cel al lui Bukowski, în sensul că toate cele povestite au aerul convingător al unei perfecte normalități, chiar și când e vorba de lucruri care nu tuturor ni se par așa, și în sensul unei vagi blazării care emană din text, cu mențiunea că, de data asta, e vorba de o voce feminină și implicațiile, inclusiv cele extraliterare, sunt altele. Scris lejer, fără inhibiții dar și fără excese, romanul *Vară în Siam* creează un personaj convingător, articulat, simpatic și își duce cititorul într-o atmosferă cumva orientală și occidentală în același timp, pe alocuri fabuloasă, uneori amuzantă, alteori indirect înduioșătoare, iar finalul, cu confuzia lui bine mânuită, e poate partea cea frumoasă. (A. C.)

Sunt romane a căror simplitate este de o eleganță desăvârșită, romane în fața cărora stai și te întrebi cum poate o frază atât de simplă să fie atât de frumoasă. Apoi mai sunt romane care exprimă o vulgaritate senzuală, în care obscenitatea e folosită natural și degajat. Și sunt romane care se vor a fi în ambele feluri menționate mai sus și care eșuează lamentabil.

Rar mi-a fost dat să citesc o carte atât de proastă ca *Vară în Siam*. Scrisă forțat, poticnit, cartea Claudiei Golea reușește să fie de o falsitate absolută. Exotismul „de un firesc dezarmant, deloc ostentativ“, despre care se vorbește pe spatele volumului, mie îmi scapă cu desăvârșire. Romanul poate fi acuzat tocmai de un exotism artificial, *cliché*-izat și plin de kitsch, care încearcă să fie senzual, dar sfârșește prin a fi penibil. (S. L.)

Cu *Vară în Siam* descoperim maniera de a scrie occidental, o proză de notație în care descrierile simple ale unui fragment din viața autorului sunt îmbogățite cu expe-

Cum mi-am petrecut vacanța de vară

T.O. Bobe

riențele ei cele mai diverse, de la sex până la consumul de (tot felul de) droguri și mâncăruri exotice din îndepărtatul ținut asiatic. O carte pe care o citești cu plăcere și pe care o guști ca și cum ai încerca un fel de mâncare exotică, dar pe care îl uiți a doua zi, pe când, din prima lectură, îți rămâne tot timpul mirosul de „iarbă”. (C. M.)

O carte-stimulent. Mi s-a făcut dor de *Tricephalos*-ul Ruxandrei Cesereanu și de o emisiune de la Discovery Travel, de aceea Golea a pierdut și la capitolul rafinement, precum și la exotism. (V. C.)

La început nu mi-a plăcut deloc *Vara în Siam*. Frazе scurte, subtilitate ioc, un puternic iz de *pulp fiction* și o poveste exotică cu mult sex, iarși sex (dar altfel, în alte poziții, orientalii au fost mereu mai buni la asta). Ce mai, moartea lecturii! Și totuși nu. Cartea Claudiei Golea m-a prins pe neobservate, ca un drog ușor despre care nu știi când începe să își facă efectul. O carte simplă, care curge frumos în ciuda lipsei de subtilitate stilistică, o autoare sinceră și fără prea mari pretenții (asta în sensul foarte bun al cuvântului) care se spune pe sine, o poveste cu început și sfârșit, cu iubire și căutarea unei identități a femeii care nu se obișnuiește cu ideea că îmbătrânește, o atmosferă tristă și diafană, în mod paradoxal, în ciuda pasajelor erotice scrise fără agresivitate sau ostentație, mai degrabă cu un senzualism ușor trecut. Fraza din final pare că rezumă tot: „Sunt de felul meu timidă și îmi este greu să găsesc răspunsuri spirituale”. Mai bine, căci dacă nu ar fi așa, lucrurile spirituale s-ar transforma în demonstrație și, așa cum se știe, demonstrațiile, mai ales cele literare, chiar dacă sunt mai bine scrise, plictisesc. (C. F.)

Nu știu dacă despre romanul lui T. O. Bobe trebuie spus în primul rând că e un roman excelent, că e amuzant la culme, că e bine scris, că recuperează cu inteligență niște zone (lingvistice, sociale, mentale) ale copilăriei pe care le-ai fi putut crede uitate, sau că îmbină cu succes descrierile suprasaturate de mundan cu fabulația. Cred că reușita se explică în mare măsură prin scriitură. Reconstituind perfect limbajul copilăriei, stilul compunerii școlare, autorul reconstituie și imaginarul ingenuu al unui puști de 11-12 ani și, o dată cu el, și ceva din lumea românească a ultimilor ani. Cele patru capitole, corespunzând lunilor de vacanță, par efectiv scoase dintr-un caiet de teme pe vacanță, cu tot cu greșeli de ortografie, sintaxă, acord, cu oralități, elipse și digresiuni, cu teme ale copilăriei actuale – ar fi foarte fals să se creadă că este vorba de copilăria copilului universal – și, mai ales, cu un umor involuntar nuanțat și inteligent.

Părțile ceva mai greu de digerat, dar nu lipsite de sens în economia romanului, sunt cele de fabulație, care se și înmulțesc spre final. De fapt, fantezia pură se insinuează firav, incert și continuă până la a deveni inseparabilă de realitate – în detaliile ei cele mai concrete, deși cumva proaspete, spontane. Și aici e o artă, chiar dacă evoluția aceasta se explică prin patologie (puștiul este dus la psihiatru pentru că nu poate face față tuturor schimbărilor – moartea bunicii, neînțelegerile și despărțirea părinților, moartea ambiguă a verișoarei, rătăcirea, răpirea ș.c.). În plus, cu tot tragismul situației, maniheismul tot mai accentuat care domină mintea copilului și narațiunea, laolaltă cu interpretarea originală a scenelor de violență de la televizor, a știrilor și a comportamentului adulților și cu limbajul consecvent pueril păstrează umorul, fie el și amar, în esență, al romanului. (A. C.)

Nu un roman despre copilărie, ci chiar o „copilărie”, în sensul bun, de răsfaț care își uită învățul, limitele, regulile. Totul e doar o infantilizată și curgătoare compunere, din acelea pe care copiii le scriu mai curând cu simțul datoriei decât cu plăcere. Cărțile, și ele, se scriu cu o bucurie ipocrită, de copil care-și strică vacanța cu „teme”, dar se pot citi, ca în cazul de față, cu bucurie autentică. (S. V.)

EDITURA POLIROM
www.polirrom.ro

Tinerețile lui Daniel Abagiu

Cezar Paul-Bădescu

Raiul Găinilor

Dan Lungu

Am citit întotdeauna cu enormă plăcere articolele lui C.P-B. Incitante, dezinvolve, subtile și inteligente, erau pentru mine ca o promisiune pentru un text literar alert și expresiv. Despre *Tinerețile lui Daniel Abagiu* am auzit un critic vorbind la TV. De rău: masturbare, penibil, sex, comercial, kitsch. Deci e ok, am zâmbit în drum spre librărie. Dar nu acestea sunt problemele *Tinereților* lui C.P-B (doar toată lumea se masturbează în scris!). O carte aruncată, îngrămadită, dar nu consistentă. Se citește repede – în tramvai sau mai bine în tren (se lungește, totuși, pe vreo 200 și ceva de pagini) și nu rămâi cu nimic, eventual cu o ridicare de umeri și un „Așa, și?” printre dinți.

Nu înțelegi prea clar legătura dintre Dănuț, mail-uri, situri pentru tinerele mame și povestea familiei Bobbit (deși autorul încearcă o explicație). Naturalețe, autenticitate, anticalofilism, ok, dar unde e viața? Citită pe fragmente, cartea are farmec. O deschizi la întâmplare și citești. Când dai peste pasaje mai diluate, o mai deschizi încă o dată. Așa scapi de iritarea pe care ți-o provoacă faptul că nu curge, că te poticnești, că mai cazi în gol și te mai ridici, agățându-te de următoarea bucată din viața lui Dănuț. (C. F.)

Dan Lungu face „povestea“ în *Raiul Găinilor*, așa cum Caius Dobrescu face „poezia“ în *Deadevă* – adică așa cum o aude pe stradă, în stradă, în eventuala *Stadă a Salcânilor*, fără nici un fel de artificiu. Succesul, după părerea mea, este al celui din urmă. Pentru că, citind *Deadevă*, rămâi cu impresia unor structuri, pe care, descifrându-le (eu, inițial m-am cam poticnit la lectură), ajungi la acea „poezie a realului“, frustă și cinică. La Dan Lungu, povestea lasă impresia unei *bârfe* care alunecă natural, care este dozată de cele mai multe ori cu umor, cinism și multă, multă realitate, dar care, o dată terminată, nu-ți lasă decât rânjetul satisfăcut al celui care ți-a spus-o sau poate privirea aluzivă a vecinului... (M.G.)

La un seminar de teorie literară au fost invitați Chiva și Bucurenci. S-a discutat relaxat, nestructurat (nu deconstructurat©) și chiar pe bune. S-a spus lucrurilor pe nume, de la felul în care se scrie acum până la găselnițele criticii literare care nu spun nimic sau până construct-ul știrilor de la ora 5.

69

Ionuț Chiva

Primul cuvânt care-mi vine în minte despre 69 este *hardcore*, deși el nu spune totul și, de fapt, nu spune mai nimic. 69 este un roman nuanțat, inegal, despre care se pot spune multe lucruri bune și câteva lucruri mai puțin bune, fără să poți, prin acestea, să cuprinzi totul. Așa că o să încep cu detaliile, care mi s-au părut mai semnificative decât povestea în sine. Iar detaliile constau în câteva paragrafe foarte bine scrise, unele de un patetism asumat, altele vag amuzante, altele cinice, unele emoționante, altele de-a dreptul dezolante și toate expresive. E o expresivitate brutală, concentrată în doze mici, care are puțin de-a face cu povestea în sine, dar care punctează acut toată scrierea.

Există multă violență în 69, e violența poveștii în sine (trei puști care fac filme porno *hard* pentru amuzamentul câtorva bogătani, plus unele întâmplări nasoale, care culminează cu o scenă *snuff* autentică, chiar dacă oarecum previzibilă) și mai ales cea a poveștii de dragoste (deși personajele feminine sunt două, povestea e una singură, a bărbatului, și e de o tristețe fără margini), a mediului, a limbajului. Violența unei voci abrutizate de toate astea, uneori exacerbată, teribilistă, alteori interiorizată, reținută. Iar violența înseamnă aici cinism, umor sec și amar, neîncredere, tristețe, un fel de sictir&revoltă despre care nici măcar nu poți vorbi prea mult. (A. C.)

69, romanul de debut al lui Ionuț Chiva îmi place și nu-mi place, deși aș miza mai mult pe ultima parte: nu-mi place. Motivele sunt evident subiective, deoarece este vorba aici de modul individual de a percepe viața, de a recepta realitatea din jurul tău, care în acest roman este verbalizată foarte aspru și vulgar. Simt, într-adevăr, o exploatare excesivă a acestei viziuni sumbre asupra vieții, care e evidentă nu numai în literatură, ci și în teatru. În ambele domenii este vorba de artă, dar eu cred că un supradozaj poate fi nerămas doar cu frustrările unui tânăr înconjurat de mult prea multă violență. (C. P.)

Venea din timpul diez

Bogdan Suceavă

Tot un roman de generație, dar altfel „regizat”, având în centru orașul care i-a cuprins și i-a format, într-un fel, pe toți. Nu duce lipsă de întâmplări, presărate cu firimituri de imprevizibil burlesc, de istorie ridicolă dar, pe cât de mărunță, pe-atât de semnificativă. Povestea se leagă bine, dând uneori impresia de artificiu, de „lucrătură”.

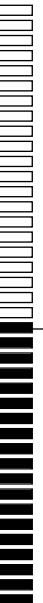
Altfel, o carte care se citește cursiv, fiindcă atmosfera de târg provincial în care a venit circul mare ți-o asumi, ca om al anilor noștri, fără efort și, făcând puțin haz de toate câte se petrec, chiar și cu plăcere. (S. V.)

Căldicică. Merită s-o împrumuți de la cineva și nu să dai banii pe ea așa cum am făcut eu. Un București mitologic (a câta oară București și a câta oară mitologic?) în care niște imagini cărtăresciene (la început), altele viano-bulgakoviene (motan vorbitor vă spune ceva?) și unele de-a dreptul amuzante (cu Ștefan Sfântu în rol principal) se rotesc pe deasupra scriiturii rarefiate ca un stol de ciori deasupra unui câmp pustiu. Prea multe mucuri de țigară în cartea asta și mucurile de țigară nu miros frumos. Cred că Bogdan Suceavă poate mai mult. Vom vedea. (L. S.)

Un autor meticolos, gata să țină în frâu orice apocalipsă a lumii pe care o descrie. O lume extrem de originală și în același timp extrem de „reală”, o lume gata s-o ia razna la ivirea oricărei idei și la fel de „gata” să-i fie sondată nebunia până în cele mai (ne)clare cauzalități.

„Ascultă-mă și crede-mă, căci povestitorul sunt eu” și acest eu apăsător supraveghează discursul personajelor, nelăsându-le cu nici o ocazie să cadă iremediabil în plasele întrețesute ale ereziilor colective... O lume „prea românească”, sau poate „prea balcanică”, sau „prea orientală”, dornică să se supună cu fervență unui profet, religios și naționalist să fie...

(M. G.)

Chat cu

betonuri: zo... Cum sta treaba cu optzecismul?☺
BUZZ!!!

iaru: E prea vag

betonuri: Mai traieste? Competitia continua?

iaru: Da, cita vreme autorii sint in viata, competitia continua, dar cu cine, asta-i intrebarea. Am invatat in tinerete ca te bati numai cu cei foarte buni. De fapt, nu te bati. Ca nu tre' sa-i omori, cum vrea autorul românesc

iaru: Optzecismul ca miscare de grup a murit. Au ramas autorii, unii morti, altii plugari. Singura batalie e cu timpul modern, cu modernitatea, cu brava lume noua.

iaru: Optzecismul e (hai sa o mai repet) miscarea a zece-cinspe autori. Putini am fost, multi am ramas. Cei buni de atunci sint buni si acum. Cei ne-buni atunci sint nebuni acum (de orgoliu).

iaru: Apartenenta la un grup, la o miscare, le asigura gloria si nemurirea
iaru: Optzecismul (dincolo de fitze) a fost o stare de spirit. Eram contemporanii unei lumi invizibile. Zurleala.

iaru: Nu postmodernism (desi plapuma lui ne-a invelit bine intr-o perioada periculoasa), ci o vointa disperata de a fi contemporani cu lumea

betonuri: A picat lumea asta o data cu revolutia?

iaru: Nu chiar, dar

iaru: Hm

iaru: Au ramas cuvintele nespuse (de autorii insignifianti). A ramas presiunea unei culturi oficiale (moarta chiar in 22 decembrie – moarte subita si definitiva)

iaru: A ramas o timpenie mitocaneasca si provinciala

betonuri: Ei sunt cei care au umplut antologiile de dupa '89 dintr-o incercare de legitimare?

iaru: De ce m-as ascunde? Da. Ma plictisesc de moarte incercarile de justificare si zbituielele stilistice ☺

iaru: Descoperirile Revelatiile Metaforele Filosofia Sensul Cuprinderea Teoria Rahatul cu respect Si curajul de a te ascunde cind nu te cauta nimeni

Dar mai ales prostia cu lustru Emfaza Apocatastaza Briza si Breaza

Incapacitatea de a avea obsesii, temeri, nebuline despre care (cu care) sa vorbești

iaru: Si, in virf, nevoia de a fi academic,

in top, in gura cititorilor
betonuri: spuneai de postmodernism....existea? La noi?

iaru: Da, dar nu in România

iaru: Postmodernismul este legat „indisolubil“ de societatea post-industrială.

iaru: Or, noi abia am iesit din feudalism
iaru: Si in aceasta ciorba, noi. E povestea lui daca si cu parca

iaru: Daca si cu parca se plimbau intr-o barca. Barca s-a rasturnat

iaru: Cine s-a inecat?

betonuri: daca s-a inecat, parca a scapat ☺

betonuri: stiu

betonuri: da cum se aplica ea la povestea noastra, adik a voastra, cu postmodernismu?

iaru: Dar n-am afirmat (in afara de cartarescu) ca am fi postmoderni

betonuri: eei, hai ca sunt destule voci... si se cam pune un semn de egalitate intre optzecism si postmodernism

iaru: Nu. Demonstreaza-mi!

iaru: Astea sint idei de-a gata

betonuri: Eu doar intreb, nu demonstrez nimic shi nu sunt ale mele!!!!!! ☺

iaru: Pentru ca postmodernismul e si o umbrela si o paturica

iaru: Dar nici eu nu afirm

iaru: E ca in justitie: De ce nu? Dar eu nu... Pai de ce nu?

betonuri: Colegii tai de generatie predau in universitati, scriu carti, teoretizeaza, apara ideologi. Tu nu. De ce?

iaru: Fiecare are ritmul si viziunea lui.

iaru: Nu pot sa scriu non-stop. Nu-mi place sa predau. Vrind-nevrind, ajungi sa minti – chiar cu cele mai bune intentii.

Catedra omoara scrisul. Si, p'orma, fiecare cu felul lui de a vedea lucrurile. Am gata un volum.

iaru: Mai scriu un roman. Viata e frumoasa

iaru: Da, da, viata e chiar frumoasa. Dar trebuie sa crezi asta

iaru: In acelasi timp, e ciudata, (ce timpenie spun) insuportabila, nedreapta, mecanica, simplista

iaru: Trebuie sa-ti PLACA sa traiesti, chiar daca traiesti intr-o lume de cacat.

Nu-mi fac iluzii, dar nici nu ma tem

iaru: Si, p'orma, ce predau congenerii mei? Au ei curaj sa spuna ce cred cu

adevarat?

iaru: Hmmmm...

iaru: Eu sint, din punctul asta de vedere, cel mai liber. Ei!

BUZZ!!!

iaru: Nu ma apasa un „destin“ literar

iaru: Ha ha ☺

iaru: Daca astia sint concurentii, ma umfla risul

betonuri: Colegii de generatie?

iaru: E suficient sa asculti si te caci pe tine de ris

iaru: Nu, evident nu. Noi avem o solidaritate impecabila.

betonuri: Clar!!! ☺

iaru: Fara sa facem grupuri, grupulete, comitete si comitii, fara sa accedem la posturi, academicele si filosoficele

iaru: E o imensa placere sa ma intilnesc cu TT Cosovei, sa ridem. Cu Mircea, cu Stratan, Cu Visniec, Ion Muresan si sa ridem. Ridem de ne stricam.

iaru: Oricum am spune in plus – stim pe dinafara. N-avem nimic de demonstrat

iaru: De aia, ma umfla risul cind vad ca lumea nu mai are loc de noi

iaru: Dar, slava domnului, s-a sfirsit

betonuri: hm! si totusi, daca imi amintesc bine, aveai o functie la un moment dat prin uniunea scriitorilor

iaru: Da, dar am plecat din voia mea, cind Uniunea s-a pus pe picioare. I-am aparat pe rasculatii orgoliosi de la ASPRO care visau sa faca o Uniune mai naspa.

iaru: Nu m-am imbogatit. N-am mincat cacat. Nu mi se poate repara nimic. Ei, fir-ar sa fie! Daca nu eu – atunci cine? Si cei care m-au muscat de cur. Ce, daca ii salut si daca sint politicos, cred ca am uitat?

betonuri: Regreti ceva?

iaru: Da, ce n-am facut. O mie de cararutze pe care n-am umblat. Jignirile la adresa unor oameni nevinovati

iaru: Viata mea – asa cum mi-am dus-o. Dar asta e alta poveste

betonuri: whaaat?

iaru: In definitiv, lumea ma considera un mare norocos

iaru: Nu e cazul sa schimb parerea ni-manui. Oricum, nu se schimba nimic

betonuri: Cine erau vedetele Cenuclului de Luni? Ce fac ele acum? S-a confirmat?

iaru: Evident!

B I U Helvetica 12

pai...

Send

Florin Iaru

iaru: Adica au confirmat

betonuri: Adica cine?

iaru: Pai, Cartarescu, Stratan, Cosovei, Visniec, Musina, Mariana Marin

iaru: Astia in primul rind

iaru: Subsemnatul

iaru: Da' io nu stiu daca am confirmat

betonuri: modestul poet fitzos...

asta offtopic ☺

iaru: Pai, asa zice lumea. De ce nu scriu?

De ce nu ies la bataie? Si asa mai de parte

iaru: Ha ha ha!

iaru: Scrisul e o problema pur particulara. Nu esti dator nimanui nici macar cu un rind. Ma umfla risul la gindul ca m-as fi repetat orbeste ani de-a rindul.

betonuri: Ok. Ziceai de destinul literar...

betonuri: Citez: El care visa sa fie o carte vie...

iaru: Dar cine vrea ESTE o carte vie.

iaru: Si apoi, e si un strop de ironie acolo

iaru: E un of si-un oh firitisi

iaru: firitisi

betonuri: sa iau dexta...

iaru: Asa

betonuri: pai si atunci, intrebare stupida, ce inseamna sa fii scriitor?

iaru: Sa fii obsedat de ceva (neprecizat) sa dai pe goarna ce ai in cap si – ciudat – altii sa intre pe goarna ta drept in capul tau. Ca si cum s-ar plimba in lumea lor, stiind precis ca sint intr-a ta

iaru: Gindeste-te bine, toata literatura de care vorbim nesatosi e o poveste si o calatorie. Daca deschide o usa – atunci cartea e buna.

betonuri: de deep

iaru: So deep

iaru: Stiu, e ridicol. Da' e adevarat

betonuri: scriitorului ii e frica de ridicol?

iaru: Prefer un adevar ridicol unei minciuni pompoase

iaru: Da. Cum sa nu. Are inima cit un purice

iaru: De aia cad toti in capcana. Daca i-ai laudat, au cazut pe spate si vad portile raiului deschizindu-se

betonuri: Si e bine? Nu dauneaza scrisului autocenzura asta, asteptarea unei reactii?

iaru: Cum sa nu fie ridicol sa vorbești despre temerile intime

iaru: Nu e autocenzura. Nu e ea vinovata

iaru: Eu cred ca ceea ce numim autocenzura e, de fapt, o acceptare a modei. De aceea acum toata lumea si-o baga si si-o scoate. Asta e tot autocenzura. Si

f.f. putini spun o poveste

betonuri: chiar, toata literatura tanara care si-o baga si si-o scoate vine ca o refluxare in urma unei mari cenzuri exterioare?

iaru: Nu. E la moda. De aia e si greu sa crezi, sa nu vezi atele cusaturii

iaru: Care cenzura?

betonuri: pai dupa 50 de ani in care chestia asta nu se facea, trebuia sa vina o generatie care sa socheze mai ales prin limbaj...

iaru: da' ce cenzura au prins tinerii?

iaru: Nu-nteleg nimic!

iaru: Nimic despre ura, tradare, neincredere, obsesii, bucurie sau moarte.

Repede, repede, o bagare si o scoatere

iaru: Si plictiseala.

iaru: Paradoxal, visul Simonei Popescu se indeplineste. Lumea scrie despre plictiseala

iaru: Or, ceea ce vad eu in jur e aceeași dorinta de a trai, de a iubi, de a omori

betonuri: se vorbește despre literatura tanara ca bifand niste tabuuri

iaru: Hm, bifind... Astea nu-s tabu-uri.

Nu mai sint

betonuri: in cazul asta, e vb despre o literatura cumva programata? chiar daca inconștient

iaru: Nu. Cantitatea de talent nici nu scade, nici nu crește

iaru: Asa cum inainte se scria cu baraje si cu santiere ale patriei, acum se scrie cu pule si cururi. E corect. Numai ca nu exista atitea. Adica nu ocupa atita spatiu

iaru: Sexul trebuie sa fie la fel de adevarat ca orice alt element al naturii umane

betonuri: Conteaza varsta la un scriitor? E un criteriu?

iaru: Da si nu. Sa explic

iaru: Nu esti mai talentat pentru ca esti tinar

iaru: Nu esti mai inteligent pentru ca esti mai batrin

iaru: Dar tineretea are un avantaj major. Ea este virtuala

iaru: Ea este prospectiva si imperfecta. Ce lucru minunat – imperfectiunea, ezitarea, cautarea

iaru: Este legata si de corpul scriitorului

iaru: Scriitorul tinar (ca si cintaretul tinar, ca si actorul - actrita tinara) isi pune si corpul la bataie!

betonuri: hmmm...

iaru: Exact

iaru: Iar spectatorul...

iaru: Spectatorul iubeste si corpul artistului. De aia, daca scriitorul este batrin, el este obiectul dispretului sau al devotiunii gretoase

betonuri: ce nu iti palce la establishmentul cultural

iaru: Ca e establismet si ca te fute la cap sa te faci cu el.

betonuri: spuneai undeva ca stergi totul dupa ce a fost publicat? de ce?

iaru: de ce nu? pai ce, sa te caute toti istoricii in cur? la sa-i lasm sa moara prosti

betonuri: te citim in b24, te vedem la tv. se schimba ceva in discursul tau pt a deveni „popular“?

iaru: habar n-am. cred ca ar fi o prostie sa vorbesc pe ecran ca la cenaclu sau ca la crisma. si apoi, daca nu va place, inchideti teveu si trageți oblonu la revista

betonuri: si mai era ceva cu faptul dak te regasesti in luptele culturale... postmodernism vs... restul lumii

iaru: nu. nu ma intereseaza. la ce bun. ma pindeste moartea dupa colt si io ma holbez in oglinda.

iaru: ipocrie

B I U Helvetica 12

ei, ash... nu vezi ce poza mi-am tras?

Send

Băga-ți-aș sârme-n nas!

Cătălin STURZA

Pe când eram băiet la scara mea, am încercat, în multe ocazii, să-mi imaginez punerea în practică a acestei bizare amenințări: se ia sârma (sau sârmele, fiind vorba de mai multe?), se țintește nasul „pacientului“ și se introduce capătul verde prin el, fachiric, până când apare printr-o ureche. Aici apar greutățile: dacă sunt sârme, i le implementezi victimei pe toate odată? E vorba de lițe (cele care se folosesc pe post de siguranțe, la bușoane) sau de sârme groase, cu teacă de plastic, bune de legat bicicleta? Și, până la urmă, care-i marea scofală? Unii oameni trăiesc din chestii din astea, tructate cu stil (vezi cazul David Copperfield) iar altora le face chiar plăcere să-și curețe, din când în când, sinusurile cu câte-o sârmă. Dacă te iei după iluzioniști, ei și-ar băga în nas orice, de la jumări până la motoare de avion, așa că e de-a dreptul jenant să mai faci atâta caz de o liță, acolo!

Există chiar un procedeu medical moștenit, probabil, din evul mediu. Din cauza acestuia am evitat, în ultimii 10 ani, un cabinet ORL. E punerea în practică, la modul barbar, a expresiei în litera ei, cu oarecare scopuri terapeutice (care, mărturisesc, îmi scapă). Nu m-am amuzat deloc și chiar a fost nevoie de o îndelungă... muncă de convingere s-o încerc pe piele proprie. Domnule, la ce bun? am întrebat, de atunci, de câte ori mi-a mai vâjâit pe la urechi ineptia. Unde mai pui că-i loc de multe îmbunătățiri: băgați-aș sârme în buric (var. Fănuș Neagu), în peroneu (NU! minelor anti-personal), în scăriță (var. pentru bijutieri), în atriul stâng (ce romantic!), în deltoid (stai ușor, Rambo!), în lobii frontali (lobocoagularea, deh!), în ureche (var. coadă-cap), în măsele (au...), în cornee (preferabil laserul), în geanta-diplomat (în sfârșit, eficientă!).

Până la urmă am convenit asupra interpretării freudiene: sârmele sunt simbolul falic iar nasul... Câte sârme erau? E vorba de o penetrare multiplă? De ce în

nas, totuși? Cum spunea Cartman, într-un episod din *South Park*: „f**k you in the ear“. Să se fi gândit românii la un așa meșteșug de tâmpire înaintea suprarrealiștilor Matt Stone și Trey Parker? Probabil că descoperiseră tehnica încă de pe vremea dacilor, care foloseau îmbălsămarea, ar spune N.P.-C. (Neo Proto-Cronistu'). A, n-au descoperit-o egiptenii, nu e clar că strămoșii noștri știau, din vechime, să scoată creierul mumiilor pe nas? (forum, site-ul C.V.T.) Unde sunt mumiile? În *South Park*! Adică la export, împreună cu aurul și argintul de la Roșia Montana! Protocronist? Naționalist, spui? Ce popor mai cunoaște, în afară de noi, o expresie de așa mare plasticitate? Și, în același timp, de o așa perfectă și rafinată cruzime? Japonezi, vietnamezi, khmeri roșii, îi avem la degetul mic! Gilles de Rais, inchizitorii? Mici copii! Sigur Vlad Dracul, el trebuie s-o fi pus la cale! (pensionar, anonim, Spitalul 9)

Revenim la conotația sexuală: de ce ar fi un act sexual umilitor? Pentru că are loc pe căi nenaturale? Lucrurile astea dau, în definitiv, sarea și piperul unei în-tâlniri erotice de gradul III. E plină lumea de perversi, orice personaj al lui Pascal Brukner ar crede, în fața unei asemenea propuneri, că i se fac avansuri. Problema nu e de ordin aluziv, intențiile defăimătoare, tonul agresiv ar trebui să facă să curgă sângele... din nas. Deci, pentru cei care doresc să fie provocați la duel rostind o mică formulă magică, mare atenție la context. Între doi puști, în scara blocului: mami, mami, Gigel iar fură din sârma noastră de rufe! Între doi puștani (el băiat, ia fetiță): De unde ai tu sârmă? la mai bine și coase-i piciorul Matildei! Între doi liceeni, același sex: *what a whim!* nici să înjure k'lumea nu-i în stare!; sexe opuse: mai bine le-ai folosi să scapi de coșuri! (eșec total). Între doi bărbați, la scara blocului: Mitică, tu iar ai băut spirit? Într-un cuplu: căpcăun mare și prost! am plecat la mama! Nimeni nu se simte lezat în intimitatea preferințelor lui sexuale de o metonimie nas-ceva și sârme altceva. Și atunci, de ce o să reușească Mitică să iasă, până la urmă, cu un ochi vânăt din casă?

Pentru că: **a.** în loc de „sârme“ ne-vasta a înțeles „râme“ și în loc de „nas“ a priceput „vas“, adică poziția soțului amenința ghiveciul cu asparagus cal. **b.** pentru că, înțelegând „râme“ și făcând abstracție de nas, nea Gigi a crezut că vecinul iar i-a săpat, din greșeală, grădina. **c.** pentru că, înțelegând corect atât „sârme“, cât și „nas“, fata lui domnu' Nelu și-a închipuit că are nevoie de o operație estetică, a început să plângă până când a venit tăticul și a rezolvat problema.

În concluzie, deși nu are un conținut ofensator, expresia *b-s-n* are un sound greșit [enervant], drept urmare propunem s-o transcriem, fonetic, în *n-s-b* (nașpa [mai] sforăi, băi!).

Postmodern Romanian Elections.

Din Ciorogârla-n București. 2004

Ovidiu POP

Săptămânile trecute am urmărit o emisiune de-a lui Dinescu la televizor: într-un cătun, ca un fund de lume, niște țărani își dădeau cu opinia despre mult vehiculele noastre prescurtări – NATO și UE. În funcție de context, pentru sătenii în cauză, acestea puteau să fie orice, afară de ceea ce ele sunt, în realitate. Până la urmă am închis televizorul și, profitând de coincidența că mă aflam la țară, l-am întrebat pe bunicul meu: „Da’ dumneata cu cine o să votezi?”. N-a ezitat nici o secundă: „Cu țărăniștii”. Asta ipotetic, mi-a explicat în continuare bunicul, fiindcă, practic, n-o să meargă la vot. Urna o așază întotdeauna în centrul satului, iar până acolo ar fi 4 kilometri de parcurs la picior. Iar el nu-și permite să-și lase vaca, purcelul și găinile nesupravegheate. În final, ar mai fi de spus că bunicul votează cu țărăniștii din ‘40 încoace. Dacă ar fi fost posibil, ar fi votat tot cu ei și în cei 45 de ani de comunism.

La facultate, observ studenți care poartă cele mai noi haine de la *Kenvelo* și *D&G*. De la distanță par *trendy*, cetățeni europeni în devenire, membri ai unei generații care își va desemna parlamentarii în structurile supra-naționale. Băieții îți pot descrie în amănunt ultimele modele scoase pe piață marca *Mercedes*, *Peugeot* sau *Aston Martin*. Vorbesc despre capacitate cilindrică și formă aerodinamică la fel de doct ca și despre derby-ul Național-Rapid din week-end-ul precedent. Fetele răsfoiesc neobosit reviste *Cosmopolitan* și consultă oferte *Avon*. Indiferent de sezon, ele sunt la zi. Dar când vine vorba de politică, atât băieții cât și fetele afișează o nepăsare deconcertantă. Atitudinea generală s-ar putea lesne circumscrie sintagmei:

„nu știu, nu mă interesează”. Adică, ce naiba, suntem tineri, trăim într-o lume care oferă oportunități la orice colț de stradă, nu înțelegem de ce ar trebui să ne preocupe aspecte așa de anoste precum politica sau alegerile care se apropie. *Fun, anyone?*

Ca să mă conformez realității, nu trebuie să omit o altă categorie reprezentativă printre studenți. Categoria celor „responsabili”, a acelora care, conștienți de destinul lor de intelectuali în formare, își iau rolul de votanți în serios. De cele mai multe ori, pe aceștia îi putem vedea imbulzindu-se la gura metroului de la Universitate, punându-și semnătura pentru noul candidat al Alianței D.A., PNL-PD, primarul Bucureștiului, Traian Băsescu. Dar, după cum îi

spune și numele, Alianța se definește pe sine ca fiind de orientare liberală, adică de dreapta, ceea ce ar însemna că principala sa preocupare ar reprezenta-o oamenii de afaceri, de la micii întreprinzători, la cele mai importante trusturi și companii naționale. Iar după cunoștințele mele, studenții nu se încadrează în nici una din aceste categorii. Ca peste tot în lume, studenții sunt săraci și, în consecință, nevoiți să apeleze la ajutoare sociale, sau alte facilități, gestionate de guvern. Or, de treaba asta se ocupă, de obicei, stânga. Deci, logic ar fi ca studenții români să simpatizeze stânga politică, cum, de altfel, se petrece în toate țările Europei Occidentale. Dar nu. La noi, singura pătură studențească activă politic, în sens larg, se declară

foto Teodor Arghir

US vs RO

Alin LAZĂR

de dreapta. De ce? Nu fiindcă studentului român îi lipsește inteligența, ci fiindcă acesta votează după un *pattern* non-ideologic de tipul intelectual/nonintelectual. Acesta alege liberalii, fiindcă PNL promovează o imagine de partid pentru elite, inclusiv cele intelectuale. Firește, motivul acestui fenomen trebuie căutat nu numai prin facultăți, ci și pe cealaltă baricadă, la partidele de stânga care nu reușesc să propună o imagine atractivă pentru tineret.

Încă o chestiune: privită din exterior, acalmia studentului român sau orientarea lui de dreapta ar sugera, poate, că acesta nu se confruntă cu nici o problemă, că lucrurile îi convin de minune. Dar realitatea e tocmai pe dos: în fiecare an, studentul trebuie să înghită mizeria căminelor, a cursurilor depășite, recitate de către profesori-fosile, a lipsei de dialog cu forurile universitare de conducere, umiliința alegerii unor reprezentanți-marionete în Senatul facultății ș.a.m.d. Și totuși, studentul face ceva: câte un miting la deschiderea anului universitar în urma căruia liderii obțin promisiunea unei cariere în politică, iar masa de manevră mărirea burselor, atât cât să-ți mai cumperi un pachet de țigări în plus. Pe deasupra, de cele mai multe ori, studenții nu își cunosc reprezentanții, iar alegerea lor se petrece într-un anonim dezolant. Una peste alta, nimeni nu pare convins că s-ar putea schimba ceva. Studenții nu comunică și nu amenință real, fiindcă nu cred că reprezintă o forță. Ceea ce, de altfel, e adevărat. Asta și pentru că există un clivaj puternic între structurile studențești – cooptate cu grijă de PSD – și masa largă a studenților simpatizanți ai opoziției. O fragmentare extremă a mediului universitar face, până la urmă, un deserviciu studentului însuși.

În apropierea alegerilor, concluzia ar suna cam așa: la Ciorogârla, oamenii ar vota și cu NATO și cu UE deodată, dacă și-ar scrie și ei numele ca lumea, nu cu litere mari, așa ca să priceapă și ei că au de-a face cu cineva de-al locului. Iar la București, printre bănci și catedre universitare, unii n-ar vota defel, că nu pricep rostul, iar ceilalți ar vota cu cei care, din principiu (adică doctrină), n-o să se le apere interesele. Pare distractiv, într-un fel. *Fun, anyone?*

P.S.: să nu se înțeleagă, doamne-fereste, că țin partea PSD-ului în mod nedeclarat. În ceea ce mă privește, detest și mai mult PSD-ul, pentru că, spre deosebire de alianța D.A., e un partid care ar trebui să se ocupe de studenți și nu o face.

La prima vedere, sistemul politic american este fundamental diferit de cel românesc. Având avantajul tradiției și experiență democratică îndelungată, am putea spune că nici măcar nu există posibilitatea unei comparații între ele. Luând însă în considerare principalele caracteristici ale forțelor care se confruntă, precum și punctul de vedere pe care publicul larg îl are asupra clasei politice, este imposibil să nu observăm câteva similități, mai ales în această fierbinte toamnă electorală.

Desigur, nu putem pune semnul egalității între PSD și Partidul Republican, de exemplu, mai ales că, doctrinar, cele două formațiuni sunt opuse, sau între Bush și Năstase, deși cel dintâi l-a susținut printr-o declarație pe cel din urmă. La fel, forțele politice de opoziție, deși ambele de factură social-liberală sunt, probabil, la ani lumină distanță din punctul de vedere al abordării politice, iar o comparație între Kerry și Băsescu ar fi cel puțin ridicolă.

Cu toate acestea, există două aspecte destul de vizibile în care cele două sisteme se aseamănă mai mult decât s-ar putea crede. Primul dintre ele este cel al publicului țintă pe care îl au principalele forțe politice care se confruntă în cele două sisteme, sau, mai exact, al unor segmente din publicul-țintă și al gradului lor de cultură și informare. Cel de-al doilea aspect se referă la independența *mass-media* și, mai ales, la relevanța pe care politicile editoriale o au asupra campaniei electorale.

Partidul Republican în SUA, ca și cel de guvernământ în România, se adresează, aparent, unor categorii de populație diferite. Primul este partidul marilor antreprenori, dar și cel al unei categorii mai conservatoare, cu un grad redus de informare politică și ceva mai predispusă la abordări radicale. Din această perspectivă, PSD-ul se remarcă și el printr-o largă adeziune în special în rândul oamenilor ușor de manipulat și cu o pregătire intelectuală modestă. Dar și câțiva dintre marii antreprenori români, cu politici economice mai mult sau mai puțin oneste, sunt apropiați de administrația de la București.

Actuala administrație americană a fost acuzată că a abandonat parțial principiile caracteristice Partidului Republican și, pe fundalul general de panică și confuzie care a urmat după 11 septembrie, a urmărit satisfacerea propriilor interese economice, dar și ideologice. Contrar principiilor de dreapta pe care Partidul Republican dorește să le promoveze (prin aceea că dorește un rol cât

OT EV EIU

mai redus al statului în viața cetățenilor), administrația Bush s-a remarcat îndeosebi prin acte de intruziune în viața privată și limitări ale drepturilor prin instrumente legislative, cum ar fi controversatul *Patriot Act*, sub pretextul permanentei amenințări teroriste. Arsenalul de comportamente publice care manifestă lipsa de respect față de cetățean și predispoziția la totalitarism și manipulare caracterizează, în bună măsură, și puterea politică actuală din România.

De cealaltă parte, publicul-țintă al forțelor de opoziție e format, în special, din clasa mijlocie și populația cu un grad mai mare de informare și cultură politică. Aici, ca și acolo, principalele voci care militează pentru extinderea libertăților individuale ale cetățenilor și pentru neîngrădirea libertății de expresie fac parte din opoziție. Dar acolo, ca și aici, dincolo de entuziasmul unei schimbări, nu este foarte clar cât de favorabilă ar fi pentru țară venirea la putere a forțelor de opoziție.

Dincolo de aceste apropieri, mai mult sau mai puțin forțate, între cele două sisteme și de diferențele și asemănările doctrinare, există un aspect care le unește în mod fundamental: dezamăgirea unui procent larg din populație față de sistemul politic, toleranța tot mai redusă pe care oamenii o au față de dezinformarea și manipularea practicate pentru obținerea puterii. Acest aspect caracterizează mai ales populația tânără care se simte dezamăgită și nereprezentată de clasa politică în tot spectrul ei, fapt ce se concretizează printr-un absentism masiv la vot.

Un alt element prin care sistemele sunt aduse la un numitor comun este relevanța pe care media o au asupra percepției publice a vieții politice și a campaniei electorale. În SUA, un post de televiziune ca *FOX News*, liderul de piață pe segmentul de știri, a fost acuzat nu de puține ori de obediență față de administrația Bush. Bill O'Reilly, gazda unui *talkshow* pe acest post, este cunoscut pentru abordarea sa conservatoare, mascată de o pretinsă imparțialitate. De-a lungul desfășurării luptelor din Irak, majoritatea mediei electronice a raportat conștiincioasă punctul de vedere al administrației, cenzurând aspectele mai puțin plăcute pentru armata americană, până când acestea au devenit prea evidente pentru a mai putea fi ignorate. Astfel, în general, vocile liberale s-au auzit ceva mai slab în media americană, dominată, de altfel, de *infoteinment* și *reality-shows*. Sună destul de cunoscut, nu?

Ca și în România, televiziunile mai mici și presa de nișă, în general, sunt cele care par mai obiective și mai apropiate de realitate. Emblematică este pseudo-emisiunea de știri *The Daily Show with Jon Stewart* de pe postul *Comedy Central*. O parodie acidă a emisiunilor de știri, a *talkshow*-urilor politice „serioase” și a declarațiilor de multe ori stupide ale politicianilor, programul se remarcă printr-un scenariu inteligent și reușește să atragă atenția într-o manieră relaxată asupra problemelor; de altfel, serioase din clasa

politică și mentalitatea americană. De curând, *host*-ul emisiunii, Jon Stewart a creat vâlvă în presa de peste ocean atunci când, invitat să participe în emisiunea de confruntări politice *Crossfire* de pe CNN, i-a acuzat direct pe moderatorii acesteia că nu fac decât să ajute oamenii politici să manipuleze populația și că aceste *talkshow*-uri ce prezintă puncte de vedere opuse nu sunt altceva decât piese de teatru ieftine.

În altă ordine de idei, pe măsură ce campania electorală se apropie de sfârșit, în presa americană, mai ales în cea

scrisă, curente de opinie anti-Bush se accentuau, fenomen ce a culminat recent cu manifestarea deschisă a sprijinului pentru contracandidatul său de către cotidianul *New York Times*. Se pare că fără efect, date fiind rezultatele alegerilor pentru Casa Albă.

Clasa politică românească are nevoie să se maturizeze mai mult pentru a ajunge la nivelul celei de peste ocean, ca de altfel, și încă fragila democrație autohtonă. Dar, ca să folosim un clișeu, lumea devine din ce în ce mai mică și paralele ca cele prezentate devin din ce în ce mai ușor de tras.

Oameni din sticlă

Îmi propun aici să comentez în fiecare număr câte o figură dintre cele mai vizibile pe sticlă și impactul/legătura lor cu societatea românească. O chestiune legată mai degrabă de studiile culturale decât strict de imagine (în sensul de appearance).

Corneliu Vadim Tudor

Florin POENARU

Corneliu Vadim Tudor candidează la președinție și bine face. Aveam nevoie de candidatura lui ca să știm că doar teoretic sunt 15 ani de la revoluție. În fapt, suntem mai aproape de 1989 decât avem curajul să recunoaștem. Dar Vadim recunoaște pentru noi și candidează. Avem nevoie de Vadim și ne regăsim, mai toți, în anumite părți ale discursului lui. Eu cred că Vadim este un tip sincer. Și un tip credincios. El crede în ceea ce spune și crede că face bine ceea ce face. Vadim e mai mult nebun decât rău. Eu îl cred când jură cu mâna pe Biblie că nu a făcut poliție politică. Sunt sigur că în mintea lui el apără țara de elementele străine și vândute Occidentului și cultura de nemernici ca Pleșu. Omu' are alt sistem de valori decât noi, la fel cum un Napoleon de la ospiciu vede în jurul lui conspirații și trădări. CVT nu trebuie judecat, înjurat sau blamat. CVT trebuie tratat. E un caz clasic, nimic neobișnuit. Problemele încep atunci când pică din senin întrebarea: ce face societatea românească din Vadim Tudor? Păi întâi îl lasă să scoată reviste după chipul și asemănarea sa. Și se amuză citindu-le. Apoi îl găsește nevinovat în toate procesele intentate. Și îl proclamă deștept pentru că a eludat legea. Societatea se amuză și mai tare. Pentru a atinge o culme în 2000, când îl trimite pe CVT direct în turul doi de scrutin, alături de un Iliescu candidând la al treilea mandat.

Vadim e una dintre puținele figuri postdecembriste românești care fac un rating uriaș când sunt pe sticlă. Problema e că el nu lucrează la nici un post de televiziune și nici actor nu e. CVT lucrează în politică, iar din acest moment problema e la noi. La fel ca și telecomanda. Problema e că nu poți schimba canalul când el e pe sticlă, cu atât mai puțin opri televizorul. Pentru că Vadim suntem o bună parte din noi, fie că recunoaștem, fie că nu. Prin Vadim, ne vedem pe noi la televizor și ne amuzăm aidoma câinilor în oglindă. Iar amuzamentul e fundamental într-o țară tristă, dar bășcăliosă.

Judecata de akum

Let's vote, for a change!

Laura SANDU

Cu toții am ajuns să credem că votul e numai un drept. Și că, prin urmare, este cu totul facultativ. Rar se întâmplă să problema-tizăm, să trecem dincolo de formulele verbale gata făcute, să depășim granițele locurilor comune ale reprezentării și să luăm o atitudine personală, față în față cu ceea ce ni se întâmplă. Sau cu ceea ce „știm”. Nu, votul nu este numai un drept. Și, deși la nivel strict legislativ, el nu are caracter obligatoriu, obligativitatea lui ar trebui să decurgă dintr-un bun simț al moralității (da, există așa ceva, la fel cum există un bun simț al esteticului, al politeții, al logicii etc). De multe ori, în ciuda frondei care are ca obiect „formele fără fond”, normalitatea trebuie simulată, jucată, înainte să poată deveni fapt. Ne place tuturor să ne plângem că trăim într-o țară de rahat, în care nimic nu merge, o țară fără șanse, mizeră, bananieră, kusturițeană, comunistă, cu mafii, cu corupție, cu democrație virtuală sau cum îi mai zicem. Dar asta nu ni se întâmplă decât accidental, la o șuetă social politică (dă bine la imaginea de intelectual complet în devenire) în jurul scrumierei, la o cinzeacă, între două contre pe teme culturale și un sfert de oră de bălăcăreală a frf-ului. Supărarea noastră pe mizeria românească eșuează inevitabil, după caz, fie într-o grimasă scârbită și dezer-toare, fie într-o regăsire a eului nostru veritabil, bohem și implicit detașat de lucrurile astea mundane. De politică să se ocupe alții. Eu fac cuhltohră. Problema, prieteni, apare atunci când uităm că rezistența prin cultură nu a fost, înainte vreme, un deziderat, ci o soluție extremă. În anii optzeci, nu se putea respira altfel. România de azi se mănâncă cu alte tacâmuri. Rezistența prin cultură (cu sensul de continentă purgativă, „încerc să rezist ca să nu vomit la două minute”) nu mai e decât alt nume pentru comoditate. Junele român care se aruncă deliberat în mica lui lume, cultural construită, ca într-o mare a uitării, justificându-se cu prea-uzualul, și ca atare hiper-comunul „ce pot eu să fac, oricum nu se schimbă nimic”, își pierde, inevitabil, dreptul ulterior la acuze. El nu se mai poate plânga că țărișoara lui pute. Pentru că țărișoara lui e și produsul său, produsul neimplicării sale, oricare i-ar fi motivația. Cine nu se implică ar trebui să-și țină gura. Și să aibă consecvența minimă de a trăi până la capăt în bazinul cu puroi ca într-o baie cu săruri de trandafir. Cine recunoaște puroiul, îl drenează. Ceilalți se complac.

La vot nu venim din comoditate, din ignoranță, din iresponsabilitate sau din așa-zisa greață. Dar nu-i nimic. În locul nostru vor veni lenuțele, niciii, cu variațiunile lor, nicușorii, adrienii, (copiii min-uni, bineînțeles, despre ei era vorba), miticii, dragomirii și corneii aferenți, gigii, destui, dar mai ales ionii, cohortele de ioni. Și votul lor, rezultat indubitabil al deliberării raționale pe baza argumentelor și judecăților comparative, va conta. Noi nu vom conta. Pentru că noi avem preocupări mai înalte.

Paint It Black

Elena STANCU

Stătea pe holul căminului și fuma. Negru în jurul ochilor, negre unghiile și, evident, foarte negre hainele. Asculta Nirvana pentru că îi plăcea foarte mult cum arată Kurt. Marilyn Manson îi dădea fiori. Citea mult, mi-a spus. Tocmai se delecta cu o carte despre tehnica sinuciderii. Nu a ezitat prea mult și a început să-mi povestească viața ei: de mică se simțea exclusă din societate, nu avea prieteni, nu o putea înțelege nimeni. În liceu era singura rockeriță din Câmpulung și toți o priveau ca pe o ciudățenie. La cum arăta, nici nu mă mir. Camera ei era decorată cu multe postere morbide. Mi-a mărturisit că ea știe că va muri de tânără și că simte că e înconjurată de moarte. Ea și întunecata ei prietenă se ocupau de magie neagră. Nu au pierdut ocazia de a-mi da și mie în cărți. Cu un aer vădit îngrijorat mi-au dat verdictul: voi muri și eu de tânără! Li s-a arătat lor: sunt înconjurată de moarte. Mi-au povestit și de orășelul lor natal: ceva malefic se întâmpla acolo, vor muri mulți oameni în Câmpulung, au văzut în cărți. Mi-au mărturisit că de când ascultă Manson simt că se află în puterea diavolului.

Genul acesta de tineri poate fi întâlnit peste tot: negri și răi, cu aerul lor net superior de ființe neînțelese, cu mersul târâgănat și scheleței de *Cannibale Corpse*, *Cradle of Filth* sau

ilustrație de Teodor Arghir

Dimmu Borgir pe tricouri. Merg încruntați în autobuze, răspândind priviri întunecate și făcând babele să-și scuipe în sân. Îi poți vedea la Kogălniceanu, în față la *Underworld*, discutând între ei cu gesturi teatral dezinhibate, trecându-și mâna prin păr să-și verifice creasta dacă e încă la locul ei. Pot părea fioroși cu piercingurile lor și gecile grele de motor care îi cocoșează. Dar nu e nevoie să traversezi pe cealaltă parte. Sunt complet inofensivi.

Se mai adună în *Club A*, miercuri, când pune Lenți muzică. Ca o mică sectă, se strâng în cerc și încep să-și scuture podoba capilară, care, în lipsa crestei, va fi cu siguranță o mândrețe de plete soioase. Nu acordă o atenție deosebită muzicii. Dacă unul răcnește din toți rărunchii în microfon, acompaniat de o chitară chinuită, ai toate motivele să te bucuri. E *heavy-metal* și *heavy-metal rules!*

Îi mai poți vedea și la mare. Bineînțeles, nu în altă parte decât în 2 Mai sau Vama Veche. Grupați în jurul unei chitare neacordate sau pe la terase, întrebându-te candid dacă mănânci chiar toată porția de hamsii. Dacă aveți curiozitatea să vorbiți cu vreunul dintre ei, treaba cu individualitatea nu se prea aplică. Răi și antisociale, dialogul e aproximativ identic. Ei protestează. Împotriva maneliștilor, părinților, hamsiilor, cutremurului. Nici nu contează tema, important e să protestezi. „Jos eclipsa!” era un celebru *graffiti* care apăruse pe un zid prin 1999. Pe lângă spiritul protestatar, există și un fel de mică mitologie comună *rockerilor* supărați despre care vorbeam. Nu e subiect mai plăcut pentru un rocker de aproximativ 16 ani decât cea mai sigură modalitate de a te sinucide. Cimitirele emană o atracție cu adevărat magică și pot fi ocazional frecventate. Literatura preferată de ei este cât se poate de *anarhistă* și mai ales *utopică*. Orice asemănare cu personaje din literatura contemporană este pur voită și absolut neîntâmplătoare.

Muzica a creat întotdeauna un anumit soi de atitudine și de vestimentație în rândurile tinerilor. La 16 ani, merge să ascuți Manson pentru că „te trec fiori când îl vezi”. E trist însă că neînțeleasa de societate, de care vorbeam la începutul articolului, are 21 și nu e o excepție. Un puști de 16 ani poate fi simpatice în încrâncenarea lui. Dar o studentă de 21 care se crede posedată de diavol poate fi ușor penibilă.

Și, pe lângă asta, parcă m-am plictisit de clișeul rockerului neînțeleș de societate și de mica mitologie morbidă care îl însoțește.

Discuție în pauză: Cine vine după curs cu mine la
b a l e e e e t ?
Io, dacă vii și tu cu mine la
P a r a z i i i ț i i i !

TEATRU TRADIȚIONAL VS. TEATRU MODERN

Pulsul teatral contemporan oscilează, sub diverse aspecte, între două tendințe care reiau cunoscutul conflict între tradițional și modern (postmodern?). Cel mai frecvent reproș care se aduce montărilor contemporane este o exploatare intensă și, de cele mai multe ori, repetitivă a cotidianului, fără nici un fel de artificiu. În fond, ce poate fi atât de interesant la o piesă care reia *știrile de la ora 5*? Pe de altă parte, sunt din ce în ce mai multe vocile care, plictisite de *pattern*-ul tradițional („înalt”, rece, adevărată pildă a umanității), proclamă coborârea teatrului în stradă. Mai este teatrul menit să ofere un „model“?

Conceptele de teatru, contemporan și tradițional, aparent atât de diferite, au totuși ceva care le leagă. Există o punte între ele, pe care o formează publicul și, uneori, chiar regizorul. Totuși, putem vorbi de un public specializat fiecărui tip de abordare sau

suntem în fața unui conflict, de fapt, ideologic? Nu poți să vezi numai teatrul contemporan sau numai teatrul tradițional, la fel cum nu poți să mănânci în fiecare zi același tip de mâncare. Uneori, și regizorul, oricât de nonconformist ar fi, oricât de multe piese contemporane ar monta, e imposibil ca măcar o dată în viață să nu fi regizat sau să nu-și fi dorit să regizeze și o piesă de teatru clasică (chiar dacă, uneori, piesa clasică este „adusă la zi”). Criteriile de selecție a unui text sunt astfel relativizate în funcție de abordarea regizorală dorită. Este același un Hamlet în blugi cu unul în costum de epocă?

Până la urmă, toată această confruntare e o chestiune de opțiune și de viziune asupra căreia merită să ne oprim puțin. (C. P.)

foto Teodor Arghir

Radu AFRIM

Regizor

Ca să fiu decent (!), aș vorbi despre existența mai multor direcții în teatru, deși mi-aș dori să văd războaie estetice (ar fi timpul!). Dintre toate artele, consider că, la noi, cea a spectacolului e cea mai desuetă. Așa cum în literatură există edituri (puține!) care își asumă riscul provocării cu forme, teme, nume noi, există și câteva spații teatrale (mai mult neconvenționale) care au un public al lor. Niciodată publicul de la *TNB* nu va fi cel de la *Green Hours* sau chiar de la *Odeon*. Și nici eu nu voi fi un regizor de *TNB* atâta timp cât politica de repertoriu de acolo nu mă interesează. Așa că (din nefericire) e loc pentru toți sub reflectoare. Tabere adverse există, însă nu se produc disputele estetice pe care, sincer, mi le-aș dori. Înjurăturile din presă ale unor critici ramoliți la adresa mea, de exemplu, sunt jignitor de neinteresante. Îmi doresc mult să nu mă las fascinat de propriile mele definiții și asta cu atât mai mult cu cât n-am aderat vreodată la definițiile date de alții. Teatrul (textul) extrem contemporan românesc nu e atât de extremist pe cât și-ar dori autorii lui și mi-aș dori și eu ca regizor. Extrema moartă a lui (cea calamburist-metaforico-parabolică) nu intră în analiza mea pentru simplul motiv că nu contează.

dintre personaje. De multe ori, regizorul schimbă, taie, reconstruiește mult prea mult pentru a salva un spectacol pe un text mediocru. Ca formă, în ceea ce privește textul, sunt adeptul hiperrealismului, cu condiția ca autorul să trăiască în stil „hiperrealist“! Altfel, e cam *fake*. Paradoxal, ca regizor, poți delira scenic mult mai *a l'aise* pe un text (hiper)realist decât pe un text penal de parabolic. Textul este cel care dictează regizorului forma spectacolului. Chiar dacă în interiorul unui show se formează mici „enclave“ din alte zone estetice, textul te trage înapoi la el, te obligă la o minimă fidelitate. Nu mi-aș alege un text *mega trendy*, dacă nu ar rezona în mine. În schimb, mă dau în vânt după formule experimentale de scriitură (și chiar îmi las adresa de *email* pentru asta: radu-afirim@hotmail.com). Așa cum scenariile mele sunt *freestyle*, îmi doresc ca dramaturgii să nu țină cont de „normele“ (limitele) reprezentării scenice. Teoretic, orice e posibil într-un spectacol făcut de artiști *open-minded*. Ar fi cumplit ca teatrul să inducă modele de comportament. În schimb, aș fi fericit dacă măcar spectacolele mele le-ar aminti oamenilor că trebuie să aibă o ATITUDINE. Asta e suficient.

Dan PURIC

actor

O tradiție, vorba Mariei Tsvetaieva, o poetă minunată, are două codițe: una bună, care se păstrează în toate achizițiile culturale, și una proastă, în care rutina, inerția se camuflează foarte bine. Contemporaneitatea are și ea un aspect de falsă noutate și de revoluție. Mie nu-mi plac revoluțiile. Revoluțiile au distrus mersul tainic al ființei. Teatrul pe care vreau eu să-l fac, pe care-l simt este un teatru al unei integralități, un teatru al comportamentului, pentru că arta comportamentului e dincolo de arta cuvântului. Un specialist în comunicare spunea că îndrăgostiții, atunci când sunt în culmea fericirii, nu mai pot să vorbească, ci murmură. La o asemenea febrilitate a firii, cuvântul dispare.

Eu nu cred în teatru experimental. Dar există întotdeauna o tendință de a spulbera rutina, ceea ce e bine. Există o generație tânără care trebuie să se exprime. Va exista întotdeauna un dialog tensionat între vechi și nou. Așa cum voi, la un moment dat, vă puteți contrazice părinții și pe nedrept și pe drept. Lucrurile acestea cred că aparțin unei relații de tip tainic.

E și multă violență în teatrul contemporan, dar e un împrumut de dincolo. Este un fel de a reacționa al tinerilor noștri. Am văzut asta și în muzică. Copiii ăștia au sufletul foarte frumos, dar excesul de vulgaritate e un fel al lor de a protesta împotriva unei generații distruse de comunism.

Asemenea filmelor, teatrul încearcă să ofere modele. Dar filmele americane, în general, și-au pierdut dimensiunea artistică și spirituală, păstrând doar una comercială, una de fast-food.

Horățiu MĂLĂELE

actor

Îmi puneți o întrebare extrem de grea la care, ca să răspund, ar trebui să stăm încă vreo 40 de ore. Păreră mea este că teatrul contemporan și cel tradițional sunt două concepte care locuiesc în coloane total diferite. Nu pot să vorbesc într-un anume fel despre teatrul lui Everac, legându-l de teatrul lui Shakespeare, decât așa, printr-o idee a continuității teatrului cu actor și în formele pe care le îmbracă. Altfel, nu văd în ce contradicții de idei ar putea să intre. Personal, mă uit la o piesă actuală, modernă, care îmbracă o formă nouă, inovatoare, evident, și la nivelul dramaturgiei, al montărilor, al ambițiilor, al demersului stilistic. Mă uit cu mare drag și locuiesc în casa acelor emoții, dacă ele vor fi existând. Și, totodată, mă gândesc, din când în când, în momentele în care acest „modernism“ mă deranjează, la piesele de tradiție. De obicei, în momentele de criză, când găleata conceptelor e găurită sau tinde să se destrame, e bine să revenim la matcă și, evident, la teatrul tradițional.

Când selectez un text, mă gândesc și la formula în sine, și la spectator. Fiecare timp pe care îl parcurgem are spectacolele pe care și le merită. După '89, s-a pus problema unei crize a teatrului și au început tot felul de muncitori și neofiți culturali să vadă pe unde ar locui această criză, ca să dea cu ceva să scăpăm de ea. Era o tâmpenie, o prostie, pentru că această criză nu s-a aflat în interiorul teatrului. Niciodată n-am avut o criză atât de evidentă în teatru. Criza a fost a omului de teatru, a omului care merge la teatru. Pentru că s-a răsturnat o lume, a început să se restructureze alta. Omul era temător, prudent, încerca să se regăsească într-un fel într-o lume nouă. Pe urmă, lucrurile au degenerat într-un anume fel și, iată, ne aflăm în acest an de grație, în care lumea este așa cum este și spectacolele sunt așa cum sunt. Nu cred că există un conflict la nivelul publicului. Dovada – dacă intri în sală, o să te izbească aspectul eterogen al acestuia.

Evident, teatrul poate oferi modele. Asta face de câteva mii de ani. Sunt oameni care vin la teatru să se regăsească, sunt oameni care vin la teatru să găsească modele, sunt oameni care vin la teatru total nepregătiți și au o revelație asupra unui personaj, după care au o revelație asupra sinelui. Și evident că asta comportă automat un dez-nodământ sau deschide o ușă.

foto Teodor Arghir

Alexandru BERCEANU

(regizor, asistent la UNATC)

Pentru mine nu există decât teatrul contemporan. El se face și se joacă acum. În afara textelor din școală, eu deocamdată am montat numai text contemporan.

În ceea ce privește publicul celor două manifestări teatrale, nu știu dacă sunt două tabere adverse, dar, în orice caz, spectatorii care preferă textul contemporan o să ajungă mai rar la *Apus de Soare* sau la *Take, Ianke și Cadâr*. Asta nu înseamnă că sunt neapărat dușmani, deși fiecare își dorește să vadă mai mult din ceea ce-i place.

Când selectez un text, acesta trebuie să mă intereseze în primul rând pe mine, altfel, nu văd cum ar putea ajunge să intereseze și pe altcineva. La situația destul de precară a culturii din România și la problemele pe care le avem fiecare, zi de zi, ne-ar folosi o cultură, un teatru și o artă mai concrete. Din cauza asta montez text contemporan, pentru că, în momentul în care vin în sală, spectatorii ar trebui să primească ceva ce să le fie apropiat și să le pună niște probleme actuale, pe lângă care trec sau pe care nu le văd atât de puternic.

Penultima piesă pe care am montat-o a fost *A șaptea cumpănă*: o piesă foarte crudă, dură, scrisă cu reportofonul în mână, în urma unor interviuri făcute cu femei (din Republica Moldova) care au fost răpite sau au plecat la lucru spre Vest și au ajuns în Kosovo, Bosnia și Herțegovina, fiind silite să se prostitueze ani în șir. În general, tindem să credem că acesta este un fenomen izolat, că el nu are legătură cu noi și ne privește doar în măsura în care viața unor oameni e foarte tristă. De fapt, lucrurile acestea au o legătură mult mai puternică cu ceea ce facem în fiecare zi.

Teatrul nu poate oferi terapii și nu poate scoate oamenii din depresii. Nu prea cred că trebuie să ne mișcăm foarte des cu privire la lumea în care trăim.

Teatrul Național București

Sebastian Vlad POPA

critic teatral, director al revistei *Okean*

Drama este manifestarea unui „acum“ acut al trăirii, liber de orice condiționare estetică, de stil sau de istorie a genului. O dată instituită o polarizare puternică (nu doar o confruntare ideologică de tip bine-rău), principiul dramatic se realizează atât în textul literar, cât și în spectacolul de teatru. Așa stând lucrurile, distincția dintre teatrul clasic și cel contemporan nu mai are nici o importanță. Cine compară sub raport dramatic un text de Sarah Kane sau Eve Ansler (cu al său jalnic *best-seller* teatral *Monoloagele vaginului*) cu Eschil, Shakespeare sau Goethe, ori e ignorant, ori e insensibil. Ceea ce nu înseamnă că textul contemporan sau modern nu se poate bucura de virtuțile dramei, vezi teatrul expresionist german din anii '20, expresionismul insurgent al teatrului lui Blaga (ignorat cu sânguință, da, Blaga nu e *cool*), titluri din dramaturgia lui D.R. Popescu, Matei Vișniec, Thomas Bernhard... Se scrie teatru bun și astăzi, desigur, se creează spectacole de dramă extraordinare, dar – ca întotdeauna – ele sunt minoritare, lucrările substanțiale se numără pe degetele unei mâini – și asta la nivel mondial! Puneți la socoteală că teatrul a încetat de câteva decenii să mai constituie un fenomen popular; instituția propriu-zisă a teatrului și-a restrâns drastic funcțiile comunitare. Partea nefericită a acestei transformări stă în faptul că teatrul nu își asumă tocmai acest destin minoritar, rămânând sub hipnoza populismului și că nu profită, în plină eră consumistă, de șansa de a răspunde insurgent și nobil tuturor conformismelor mediatic majoritare, nivelatoare, imbecile. Dimpotrivă, teatrul contemporan preia aceste conformisme, dar nu le sublimază, ci le ilustrează (de obicei, în registru grotesc) în scopuri pretins terapeutice (știm noi, aristotelic, desigur...), ancorându-ne, de fapt, și mai temeinic în nimicnicia lor. Da, sunt pentru teatrul de elită, insurgent și nobil.

Zaruri și cărți

Teatrul de Luni – Green Hours

Lara Croft vs. Angelina Jolie

Sonia LÖDI

De multe ori mi-am dorit să văd anumite filme, în ciuda faptului că eram conștientă că sunt proaste, exclusiv pentru efectele speciale folosite în ele. Nu căutam în ele originalitatea scenariului, nici jocul actorilor, ci spectaculozitatea. Iar spectaculosul anumitor efecte poate umple, de cele mai multe ori, goluri din scenariu, adică poate distra atenția de la calitatea precară a replicilor sau de la incoerența poveștii.

Nu mai e o noutate pentru nimeni că metodele clasice de realizare a acestor efecte au fost de mult înlocuite de grafica computerizată, de CGI (*Computer Generated Image*). În *The Lord of the Rings: The Two Towers*, s-a folosit chiar și Inteligența Artificială (AI) pentru coordonarea unor actori digitali în scenele de luptă, tehnică identică cu cea utilizată în jocuri. Mai nou însă, grafica computerizată nu mai e folosită doar ca un adjuvant, ci, în anumite filme, chiar ca un scop în sine.

CGI-ul a fost folosit pentru prima oară ca grafică 2D în 1973, într-un film numit *Westworld*. Utilizarea extensivă a graficii 3D a început odată cu seria *Starwars*, iar în următorii treizeci de ani, calitatea imaginii a progresat suficient de mult încât să facă posibilă producerea unor filme în întregime bazate pe imagini virtuale. Primul titlu de film realizat digital a fost *Superman* în 1978; pentru prima oară în 1984, CGI-ul a fost folosit pentru crearea a mii de monoliți în scena de final din *Odiseea spațială 2010*; prima imagine de „apă digitală” a apărut în *The Abyss*, în 1989, iar primul personaj digital care se mișcă realist a fost cel din *Terminator 2*, în 1991. Dinozaurii din *Jurassic Park* au fost cele dintâi personaje non-umane la care grafica computerizată era abia perceptibilă. De aici până la primul păr virtual din *The Flintstones* sau până la primul personaj CGI care interacționează realist cu actorii în carne și oase din *Starwars Episode 1* nu a mai fost decât un pas. După *Toy Story*, cel dintâi film animat care folosește exclusiv grafica computerizată, apare și primul film virtual – *Final Fantasy: The Spirits Within*.

Lansat în 2001, este în întregime bazat pe tehnologia CGI, fără nici un actor sau cadru real. Bineînțeles, fenomenul nu a rămas închis în lumea cinematografului, ci a devenit rapid un *trend* al culturii pop: s-au ținut mai multe concursuri de frumusețe între femei virtuale iar numărul din octombrie 2004 al revistei *Playboy* a prezentat un pictorial cu *BloodRayne*, un personaj din jocurile pe computer. S-au născut adevărate staruri virtuale: în Japonia, personaje virtuale s-au bucurat de un oarecare succes, lansând chiar CD-uri cu muzică, videoclipuri sau apărând în reclame ca entități reale. Și, la urma urmei, care adolescent din zilele noastre nu a avut fantezii cu Lara Croft, dinainte ca aceasta să fie întrupată de Angelina Jolie?

De aici și marea dilemă: pot personajele virtuale să le înlocuiască pe cele reale? Va mai fi nevoie de actori, în condițiile în care personajul virtual este aproape de nediferențiat și categoric mult mai ieftin și mai fără pretenții?

Un personaj virtual nu are nevoie de rulotă personală, de o armată de bucătari, cosmeticieni, coafezi sau gărzi de corp. În mod cert, nu se va certa cu regizorul, nu va emite fel de fel de pretenții exagerate, nici măcar nu va cere un onorariu de zeci de mii de dolari pentru a juca într-un film sau într-o campanie media. Un personaj virtual n-ar avea nevoie decât de o bucată de *hard disk* și de o placă video bună. Dar, în același timp, nici nu va da autografe, nu va defila în toalete amețitoare pe covorul roșu și nu se va căsători și divorța de patru ori pe an, furnizând astfel material știrilor de senzație și oferindu-ne *entertainment*-ul de care avem atât de mare nevoie.

Problema se reduce, în fond și la urma urmei, la expresivitate. Ne place mai mult Lara Croft sau Angelina Jolie interpretând-o pe Lara Croft? Ne impresionează mai mult o lacrimă virtuală alunecând pe un obraz inexistent sau ochii înlăcrâmați ai lui Ingrid Bergman

din *Casablanca*? Cu greu mai putem distinge între realitate și virtual în majoritatea filmelor recente. Spre exemplu, aproape toți uităm, de cele mai multe ori, că Gollum din *The Lord of the Rings* este, de fapt, realizat pe computer și îl percepem ca fiind real. La fel, multe scene din *The Matrix* au fost atât de bine renderizate, încât nici nu ne dădeam seama unde e Keanu Reeves și unde e sosia lui virtuală.

Probabil că tehnologia va evolua într-o asemenea măsură încât, la un moment dat, chiar ne va fi imposibil să distingem între cele două lumi. Dar, cu siguranță, vom putea sesiza o inflexiune a vocii sau o suprapunere imperfectă între un cuvânt și mișcările unor buze. Dacă asta ne va mai interesa sau nu, rămâne de văzut.

și singurătatea

Cristina FOARFĂ

Logo-ul de la computergames.ro forum: *the end of your social life.*

Deviza unui prieten calculatorist: *i love my computer caus my friends live in it!*

Hypererul

Aiurea! Mitologiile Internetului au cam luat sfârșit. Zeii sunt uciși, locul lor este luat de funcționalitatea lucidă, practică și perfect aplicabilă, chiar și atunci când este vorba de pur *entertainment*. La început sacru și halucinant, hyperspațiul se deschidea unui infinit de interpretări. Sacru, pentru că apărea ca alternativă la un real deficitar și limitativ. Justifica utopiile. Predispunea la fantazare. Din moment ce limita nu era clară, se credea că se poate să nu existe. Simboliza tot ceea ce modernitatea uitase. Oferea libertate. Era spațiul câtorva inițiați geniali. Înșela realul, opunându-i o altă construcție. Halucinant, pentru că habar n-aveai unde se termină. Se popula cu ființe imaginare, cu obiectele lui Baudrillard. Pluridimensional până la infinit, ciberspațiul este eterogen, dinamic și în continuă schimbare. Non-liniaritatea sa îl predispune la o reconstrucție perpetuă din perspectiva privitorului. Cel puțin aparent, deoarece, dincolo de succesiunea de *link*-uri pur personală, corespondențele sunt tot la voia protocolului de comunicare.

Internetul ca spectacol. Stau în fața monitorului și realitatea mea încapă într-un tub cu diagonală de 17. Și se vede pixelată, cu rezoluție variabilă. Ca să existe, spațiul trebuie mai întâi construit. *Webdesigner* = desenator de pânze. Adică un fel de pictor; ar spune miștile mai conservatoare, acclimatizate cu șevaletul. Da, dar nu chiar. Ancore, culori, mișcare, multidimensionalitate și, mai ales, ceva ce picturii tradiționale îi lipsește: funcționalitate și multiperspectivism. Intru în

el, cu *username* și parolă, pentru a-l putea cunoaște și folosi, nu mai sunt un simplu spectator fascinat de mirajul de culoare ce se întinde în fața mea.

De fapt, Internetul este spectaculos prin sugestie, nu neapărat prin ceea ce el conține. În fond, ce poate fi așa de special în milioanele de situri luate separat? Informația este obsesia principală și, mai mult de-atât, informația obținută rapid, dacă se poate, simultan cu evenimentul. Cine ajunge primul? Primul *download*, primul test al unui *soft* nou, primul *crack*, primele efecte, primul procesor de 3000, 4000, 5000 Mhz. Întotdeauna obsesia unui „prim“ ceva, care ține exact până apare *upgrade*-ul oficial. Se sistematizează, se hyper-, mega-organizează, se reduce totul la coordonate simple și ușor utilizabile. *Share and thou shall receive*. Adică să dai ca să primești. Mai mult, mai puțin, în funcție de capacitățile hardului și de nevoile tale, totul se bazează pe schimb. Lucrurile se coagulează nu de puține ori pe principiile pieței.

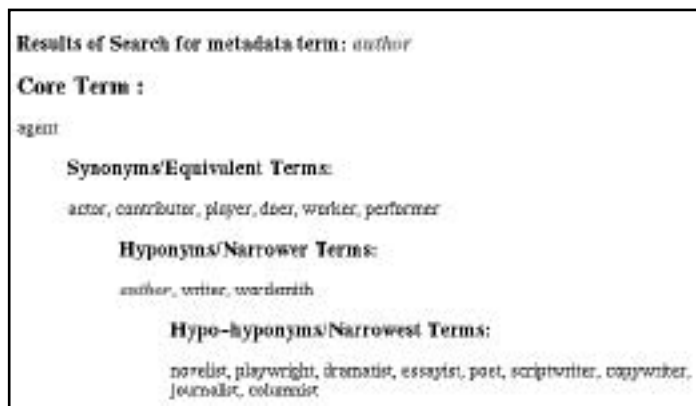
Ecuția se reduce la câteva coordonate: utopie – funcționalitate – suficiență – singurătate. Sunt poate etapele inerente oricărei istorii, personale sau nu. Căutăm răspunsuri virtuale la probleme reale. Adică ne trezim că avem nevoie de opțiunea de *search* în viața reală când căutăm ceva disperăți sau de cea de *ignore*, *delete*, *save*, *load*, *erase memory*. Aici e diferența, neputința adaptării. În multe cazuri, distincția dispăre. Din pur *entertainment*, Internetul ajunge să creeze dependență. Din spațiu al utopiilor (sau al distopiilor, în unele cazuri), a devenit un loc al singurătății. Pentru mulți, existența unui spațiu, în afara celui construit în *flash*, frustrează. O singurătate virtuală, neconștientizată ca atare, o comunicare ce o simulează pe cea reală, nevoia de interacțiune imposibil de concretizat *in real life*. Mă conectez și toată lumea devine brusc a mea. Dacă am ghinionul, frecvent, să se întrerupă conexiunea, mă simt străin, neadaptat și dezorientat, nu mă pot obișnui cu un loc unde obiectele se pot atinge sau mirosi. Adică exact ceea ce lipsește din ciberspațiu. Corporalitatea provoacă repulsie, ieșirea din „mediul igienic, aseptice“ al virtualului destabilizează. *Junkie*-ul căruia i s-a tăiat doza își pierde siguranța, încrederea și devine antipatic. Citesc literatură, văd filme, răsfoiesc presa, fac sex, urmăresc războaie în direct, mă joc, cunosc oameni, flirtez, trimit, primesc, aflu ce se întâmplă în Paraguay, mă spovedesc sau îmi public textele la vreo editură. Totul pe Internet. Nu știu dacă spațiul virtual este o oglindă fidelă a celui real, în ciuda amalgamului

virtuală

de detalii, situații și contexte. Probabil că nu. Hyperrealitatea ca simulacru, ne spune tot Baudrillard. Și aici apare un soi de pact ficțional asemănător literaturii, un fel de filtru colorat, aplicat la trecerea prin banda magnetică. Pentru că, Adrian Mihalache dixit, ciberspațiul care se reduce în fond la text (cine a văzut sursa unei pagini web înțelege) răspunde teoriei postmoderne a primatului textului asupra realității. Fără marile narațiuni tradiționale, *web-ul* este făcut din povești mici, personale, din detalii care se leagă între ele prin *linkuri* și totodată dintr-o fervoare a cotidianului transformat în informație.

web-ul semantic

Alin LAZĂR

În 1992, existau aproximativ 16 pagini web. În 2004, doar Google indexează peste 3 miliarde. De peste un deceniu, web-ul a evoluat exponențial ca un organism cvasi-haotic, condus parcă de propria entropie. Baze de date, servicii, articole, divertisment cu o calitate mai mult sau mai puțin îndoielnică, toate acestea elemente de conținut au făcut rețeaua să crească. Se poate naște însă întrebarea: încotro se îndreaptă acest organism aflat în continuă mișcare și evoluție? Dincolo de concepte relativ idealiste și intrate în cultura populară, cum ar fi *cyber-spațiile* sau *rețelele sociale* bazate pe identități virtuale, web-ul reprezintă încă baza fenomenului Internet și o nouă organizare a conținutului său informațional este pe cale de a se naște. Aceasta este *web-ul semantic*: organizarea conținutului bazată pe ontologii.

Tim Berners Lee este cel care a inițiat fenomenul pe care astăzi îl numim web. În viziunea sa, noul web, web-ul semantic, reprezintă o rețea de date cu legături între ele care pot fi citite și interpretate de mașini automate sau agenți automați (programe de inteligență artificială). Scopul primar al web-ului semantic este de a adăuga date auxiliare conținutului deja existent. Aceste meta-date au menirea de a descrie informațiile deja existente și de a le face pe acestea să aibă un comportament inteligent intrinsec. Computerele pot fi astfel învățate să ia decizii, să parcurgă datele și să infereze altele pe baza acestora, să organizeze și să prezinte informația într-o manieră cât mai personalizabilă și mai eficientă pentru utilizatorul uman. Conținutul actual este în cea mai mare parte prezentat în limbaj natural. Pe măsură ce creșterea exponențială a can-

tității acestuia se menține, devine tot mai dificil să fie găsit, accesat, prezentat sau introdus. Într-un web semantic, datele se autodescriu într-o formă standardizată care permite unor agenți automați să le folosească și să facă operațiile mai sus menționate accesibile.

Extinderea webului semantic face posibilă o convergență automatizată a informației. Pe baza metadatelor, programe inteligente pot culege și selecta acele elemente de informație care sunt necesare utilizatorului, fără asistența acestuia. În plus, mai multe astfel de programe pot colabora și ajunge la concluzii comune pe baza datelor de care dispun. De exemplu, se poate face automat o programare la medicul de familie pe baza *discuției* pe web dintre un agent personal și cel al medicului și a informației de disponibilitate a celor două părți. Mai ➡

web-ul semantic

mult, agentul medicului poate colecta automat în vederea întâlnirii datele medicale ale pacientului din baza de date și le poate prezenta la momentul oportun, ajungându-se, pe baza unor sisteme expert, chiar la recomandarea unui anumit tratament. La rândul lui, agentul pacientului poate prelua rețeta dată de medic și consulta pe web bazele de date ale celor mai apropiate farmacii pentru a verifica existența medicamentelor prescrise în stoc. Toate aceste servicii care pot face viața mai simplă sunt aparent posibile și astăzi în măsura în care respectivele informații se găsesc pe web. Forma nestandard de prezentare le face însă inaccesibile utilizării pe scară largă. Aici intervine webul semantic propunând o standardizare a descrierii informațiilor care să permită programelor automate să extragă date și să le prelucreze corespunzător.

La baza webului semantic stă conceptul de ontologie. Într-o accepțiune mai largă, ontologia reprezintă știința a ceea ce există, a structurii obiectelor, ființelor, proceselor și relațiilor în orice domeniu al realității. Ontologiile (remarcați pluralul), în sistemele automate de prelucrare a cunoștințelor în general și în cazul web-ului semantic, în particular, reprezintă codificări specifice care descriu informațiile din fiecare domeniu de activitate. Aceste codificări sunt destinate să descrie locul acelei informații în cadrul domeniului și să stabilească legăturile cu alte conținuturi, astfel încât

acestea să poată fi folosite de către sisteme automate. Pe măsură ce web-ul evoluează și devine un rezervor exhaustiv pentru întreaga cunoaștere umană, ontologiile din cadrul webului semantic (ce folosește web-ul clasic drept suport) fac posibilă o extindere pe scară globală a sistemelor de inteligență artificială bazate pe cunoștințe. Astfel, goana noastră tot mai rapidă pentru a ingera cantități tot mai mari de informație poate deveni mai simplă și mai accesibilă.

Există, desigur, și sceptici. Deși sistemele de inteligență artificială au o vârstă considerabilă, progresele făcute în domeniu au fost mici și neprofitabile din punct de vedere economic. Chiar dacă web-ul semantic poate revitaliza domeniul, legând inteligența artificială de creșterea explozivă a Internet-ului, mulți contestă capacitatea webului semantic de a reprezenta un succes în viitorul apropiat. Meta-datele care alcătuiesc ontologiile ce stau la baza webului semantic reprezintă încă o enigmă pentru majoritatea celor care adaugă conținut informațional web-ului clasic. În plus, acest conținut are încă un caracter preponderent haotic din punctul de vedere al organizării, iar o standardizare globală a descrierii informațiilor pentru fiecare domeniu de activitate nu este o sarcină tocmai simplă, astfel încât un web semantic care să aibă relevanță și să ne simplifice viața de zi cu zi luptă încă să depășească statutul de utopie.

VIN TA GE

Alina PURCARU

Adică de colecție.

Cele mai bune poze care trec selecția și ajung în album. Cele mai bune piese care trec pe *Best Of*. Mașinile de epocă și șepcile de tweed ale velocipediștilor. Vinurile vechi, catifeaua, primele tricouri serigrafiate, clasicii Levi's și rochiile de mătase în care alunecau di-vele anilor '40. E vintage Vian cântând la trompeta și Martha Bibescu în Vogue-ul englezesc din '32. Mănușile din dantelă și fondantele pas-tel din prăvăliile americane de după WW2. Balansoarele victoriene, Proust, sideful, veiozele Tiffany, briantina, pălăriile Schiaparelli, *coupe-papier*-ul, alama, cameele și globul pământesc în balans pe fundul lui Chaplin.

Imagini, momente, obiecte și accesorii peste care s-a pus timpul și praful. Sunt rare, au strălucit la vremea lor, au fost amuzante, ultra-sofisticate sau pur și simplu scandalos de noi. Azi supraviețuiesc asemeni unor grupuri de refugiați bizari și impasibili, cu domiciliu stabil într-un soi de tabere de concentrare: consignații, colecții, anticariate, cinemateci sau pur și simplu târguri de vechituri. Amestecate și cât se poate de diferite, lucrurile vechi refuză să înțepenească. Ele iau cu asalt prezentul și fisurează platforma cotidi-anului pe care îl modifică, populându-l cu propria lor memorie. Poate că de aici vine și atracția pentru ele și pentru viața lor nomadă, *second-hand*, atracție care până la urma a devenit o modă.

Așa se face că vintage-ul nu mai e de mult vinilul care se în-vârtește cuminte pe pick-up-ul prăfuit. E mai degrabă discul sărit care sparge petrecerea asorteurilor într-un *jam-session* care mixează cele mai diferite stiluri după starea, bunul plac, dispoziția sau imagi-nația performerului. Locația e cotidianul iar performerul, individul care, făcând muncă de scenograf, își pune în mișcare propriul bagaj retro. Vintage nu e, așadar, găselnița celor care se vor excentrici, doar pentru că aleg patina, și nu vitrina. Se apropie mai mult de o practică de spiritism insolit și pur personal prin care puținii relaxați ai zilelor noastre fac vechiturile să circule firesc în actualitatea de supermarket. Vintage-ul nu are oroare de multiplex și nici fasoane de salon îmbâcsit. Fasoanele sunt lăsate alternativilor care adoră *shoppingul* la mall, unde cardul le asigură un *look fancy și trendy*, de nou care pare vechi, produs în serie prin tehnici succesive de prespălare – șifonare. Sau anticarilor de pasaj, *antiques*, cu aere de dumnezei ai artei și literaturii, care strâmbă din nas a mare greață de toți pârlitii care cască gura mai mult de zece minute și mai au și nesimțirea să nu cumpere nimic. Sau tupeul de a miroși, pipăi sau răsfoi cărțile alea *bune și* – mai are rost să adaug? – scumpe, care nu sunt de nasul și de buzunarul lor.

Nu, cu siguranță că nu la asta se reduce acest stil, căci stil e în fond. Și dacă se poate evalua în vreun fel, nu tovarășii anticari sunt

foto Alina Purcaru

cei mai nimeriți să dea verdicte de la înălțimea tejghelei, mizând pe autoritatea casei de marcat. Ei pot, cel mult, să jelească *adevărata valoare* înțepenită pe catafalcul *vremurilor bune* și, rămași singuri cu sfin-tele moaște ale trecutului, (pe care nimeni în afară de ei nu le prețuiește), să scrijelească *pe întuneric, în singurătate, cu puterile neajutate*, estetica sictirului cu care ne luminează calea spre tezaurul trecutului. Stilul e al altora, al acelor gură-cască tactili și curioși care, dacă aleg patina, n-o fac nici pentru că dă bine și nici pentru a-i cânta veșnica pomenire, ci pentru că, pur și simplu, știu să alunece cu ea prin cotidianul nostru, al tuturor.

foto Alina Purcaru

Cel mai bun articol din toată revista

Laura SANDU

Make up artist e un fel de bebe mihăescu al managementului imaginii. Adică militează pentru discuții deschise despre poziții. Cu mica diferență că la pozițiile astea nu se ajunge printr-o cât mai rapidă dezbrăcare a subiectului, ci, invers, printr-o cât mai rapidă și mai corectă îmbrăcare – ambalare a respectivului. Ce înseamnă să ambalezi corect? Înseamnă pe scurt, să folosești cuvintele potrivite.* Chiar dacă sună paradoxal, fiind vorba de managementul imaginii, acest lucru este perfect adevărat. În primul rând, pentru că imagine înseamnă, de fapt, reprezentare. Cineva își construiește o imagine, se traduce în limbaj trendy comunicațional, prin aceea că respectivul transmite anumite mesaje despre sine care să direcționeze formarea reprezentării din căpățânile celor vizați, în jurul unor deziderate ale individului. Exemplu: dacă vreau să-mi construiesc o imagine de intelectuală, trimit mesaje legate, să zicem, de cantitatea lecturilor mele, de calitatea lor și de recunoașterea pe care o am, din pdv-ul acesta, din partea celorlalți. Cum fac așa ceva? Simplu: în primul rând, vorbesc foarte mult despre toate acestea. N-am dormit azi-noapte, am citit *Doktor Faustus*, literatură, lejer, să mă fi văzut când citeam *Totalitate și Infinit*, aveam ochii cât cepele (cum, n-ai auzit de ea? Vaaii, e de bază, Levinas, *come on!*), și mai trag și profii de mine să mă duc la sesiunile lor de comunicări, cum trăgeau în liceu să mă duc la olimpiade. Și gata. Mă-njură toți, dar calitatea mea de intelectuală n-o contestă nici unul. Garantat. Cuvintele potrivite sunt întotdeauna mai importante decât orice alt mijloc de transmitere a imaginii. Oamenii tind să aibă încredere în ceea ce li se spune cu încredere. Toma Necredinciosu' este numai un mit. Dacă arunci un ochi în lume, o să se împiedice rapid de argumentul principal, televizorul, unde imaginile nu curg lin, fără bruiaje verbale (asta nu se întâmplă decât la *Euronews*, care e raiul știrilor TV!). Știrile, de regulă, sunt bruiate verbal cu insistență și dacă se așază domnul Adelin Petrișor lângă o capră și spune că e dinozaur, argumentând apoi trei minute jumate cum că e dinozaur, pentru că specialiștii britanici au descoperit și spun, ca să nu mai vorbim despre autentificările pe care specialiștii români le-au făcut etc. etc., a doua zi, la toate băncile din fața blocurilor, se vor emite interjecții referitoare la dinozaurul care trăiește pe teritoriul țărișoarei. Cuvântul e mai puternic, mai ales când e măsurat, recurent și consecvent. Acesta a fost primul fapt.

Al doilea fapt spune că subiectul poate fi oricine / orice. Managementul imaginii se poate aplica oricărei entități din lumea asta, atâta vreme cât ea există. Iar că ceva există înseamnă, aici, că e susceptibil de a avea reprezentări în mințile unor oameni. Tocmai de aceea, *make up artist* se ocupă, începând cu numerele viitoare, de atenționarea asupra unor puncte esențiale care trebuie bifate, dacă vrei să *dai bine*, fie că ești, pe rând, carte, revistă, vitrină de magazin, scriitor, animal de casă, individ nonconformist etc.

Până una alta, chiar și cei care n-au citit articolul până la capăt, pentru că s-au plictisit, vor fi nevoiți să spună, dacă vor fi întrebați, că în acest număr, am semnat cel mai bun articol din toată revista.

*evident, cuvintele trebuie să fie, în mod obligatoriu, susținute printr-un milion de alte elemente; aici, am încercat doar să punctez primordialitatea lor.

i'm lovin' it

Ana BARBU

Ce vrei să fii? Ce vrei să ai? Vrei să ai lumea la picioare? Să întorci mersul lucrurilor în sensul invers al celor de ceasornic? Nu vrei asta, nu? *This is bullshit*, așa ceva nu vor decât nebunii și nu o fac decât pentru o clipă și numai acolo, în capul lor bolnav. Asta nu o cred decât copiii, pentru că au fost prea mult feriți de *real world*. Tu te-ai prins cum merge treaba, un fel de instinct îți spune ce trebuie să faci, un *common sense* te îndrumă prin societate, mica ta înaltă societate în care vei ajunge cumva să fii important, să-ai pe toți.

De ce te-ai gândi, de ce să faci ceea ce vrei să faci? De ce să-ți pierzi timpul cu asta, cine stă prea mult pe asemenea gânduri nu are nici o ocupație. Or tu ești ocupat, sau grăbit, sau grăbit să fii ocupat, timpul se duce și ar fi indicat ca nici tu să nu te oprești; și chiar dacă ajungi să te târăști, nu ești o șopărlă, ci un mic dragon post-modern. De multe ori trebuie să *suck up* (dacă o spun în engleză, imagistica merge mai greu), asta e!, o faci cu stil și te simți important că o faci, nu oricine îi pupă în fund pe ăia pe care îi pupi tu. Uneori trebuie să mai faci și compromisuri, mici compromisuri care să te ducă acolo unde vrei să fii. Toată lumea le face, deci sunt ok.

Îți umpli capul de proiecte, de planuri și de *deadline*-uri, ești în mijlocul acțiunii. Apoi mai sunt filmele care îți pun întrebări, muzicile bizare, cărțile care te fac să te gândești că ești deștept și minunata invenție numită *television*; toate lucrurile astea ticsite de cele mai imature visuri te umplu de poveștile unor oameni care nu ți le mai spun ca să-și prelungească viața, ci ca să te ajute pe tine să supraviețuiești.

Și, în fiecare zi / dimineață, treci pe lângă un jegos de McDonald's și în minte îți răsare aiurea: *i'm lovin' it*.

Stew – dintele

foto Teodor Arghir

Deunăzi mă aflam în curtea facultății la o țigărușă parfumată. Pasămite, întârzi-așem la un curs... ca și cum n-ați ști că atunci se petrec întâlnirile revelatoare pentru studentul din ziua de azi. Atunci și se deschid porți, atunci și se deschide mintea, ce mai, dacă nu te-ntâlnești cu vreun coleg sau cu vreo colegă la o țigărușă nu ești om! Ce mai e și „Criterion“ ăsta, ce ți-e și cu programele „extrașcolare“ din America, cu întâlnirile lor de milioane, cu revelațiile lor... ?

Și, cum vă spuneam, mă aflam eu în raiul tutungiiilor (o notă proastă pentru dispariția fermecătoarelor „tutungerii“ din peisajul nostru urban), în paradisul mahorcienilor sadea, când, de la distanță, printr-o mare de fum, văd o față apropiindu-se. Cunoscută... mi se pare, să o știu... așa și-așa, de văzut... o mai văzusem, dar... ce spun eu? Ce conțea? Cât timp pășește m-am dumirit că spre mine zâmbește chipul ce nu puteam să-l plasez. Ce mai tura-vura, despre cursuri discutarăm, despre câte și mai

câte, de profesori, de haleală, de colegi și de pileală, mai că-mi vin să îi zic... știți voi... ce mai... că e și! Dar m-abțin, mă temperez, elanul mi-l diluez, cu un salut: „Ne mai vedem!“ zic eu sperând, „La cursuri“ îmi spune vocea, și eu tunând: „Bă, la cursuri te duci tu!“.

Că vorbirăm, nu-i nimic, dar mi-adu-se aminte de o faptă ce i-o povestii pe loc, despre cum s-a făcut decanu' foc... pe un amic. Profesor zic, și el. Cum? Și l-a dat afară, se uită-n gura mea doar doar din ea ar cădea... o pară? Da, evident, *my dear Watson*, doar că el s-a-n-tors. (Stupoare). Subtil și la ureche: „Avea un spate măricel... amicul... el!“ Complice, se întoarce către mine, de nu mai știu, Doamne, cât mă țin de bine „Și pe la noi s-a mai văzut! De unul ce umbla cu șlițu' desfăcut (hi-hi)“, „Vai mie!“, zic impacientat și mă reped cu mâna la... „Nu te speria! Chiar s-a-n-tâmplat! L-au dat și la gazetă!... S-a supărat săracu' și n-a mai venit un an întreg la ore... Acum și-a revenit...

Păcat... Era mai *fun* așa!“

Din vorbă-n vorbă uit de școală, uit de cursuri-seminarii-laboratoare-referate-prezențe-lucrări-(revelatoare)-bibliografii-biografii-bioenergetomanii...

Dar ea îmi amintește de unu' care și-a adus toată familia în școală și de care face toată lumea bătă (și chiar el) cu emfază, de un mecanic devenit profesor, de un politician semiotician, de un singur curs predat la șapte materii diferite, de un student uitat într-un cămin și mort săracu' de miez de pâine, de o mămică ce a sărăcit prin secretariate, de niște toalete renumite pentru bunele lor servicii aduse spitalelor, de niște fosile vii care se chinuie să se deplaseze de la ușă la catedră, de profi tineri care fac exces de zel, de profi de vârste mijlocii care se perindă lodgian numai pe la conferințe internaționale, și vai de fundu' lor dacă astea se țin „acasă“, unde îi așteaptă mereu câte un student cu o plângere, câte o soție, tot cu o plângere, câte un copil cu o plângere continuă și

Stew – dintele

☛ abundentă și câte o amantă cu o mașină cumpărată din banii facultății care s-a stricat (mașina, nu facultatea) etc. etc. etc. etc.

Îmi vine să-mi iau câmpii când o aud trăncănind cum nu se cuvine de bravii, de stimabili, de mult prea respectabili noștri profesori. Unii dintre ei trecuți între cei vii (cei care mai sunt în viață), alții trecuți pe lista eroilor fără nume ai educațiunii (cei care mai sunt în viața universitară, bineînțeles). Unii dintre ei, prieteni ai omului, dar ce spun eu, mari prieteni ai omului, alții, prieteni ai umanității... și, în sfârșit, cei puțini, prieteni ai studenților. Cei aleși, cei înzestrați, cei pe care îi poți număra foarte greu și foarte încurcat (pentru că nu-i prea găsești), cei pe care, dacă ai fi nevoit să-i alegi pentru premii, nu ai face-o din respect pentru efortul lor intelectual.

Acest elogiu le este închinat lor, celor fără de care viața în facultățile românești n-ar fi posibilă.

Scumpi educatori, vă înălțăm o rugă de mărire, vă dăruim tot bunul nostru sentiment și, din prințip, vă uităm numele, căci...

.....

Dulce companion de nebunii, țigara vă poate face să aflați multe. Țigara ține la dumneavoastră, țigara vă iubește! Ea e singurul vostru prieten, singurul reazem în singurătate... un soliloqui pentru țigară... țigara mi-a șoptit discret aceste gânduri.

Oh, m-a trădat țigara mea! Mi-au luat mințile foc! M-a dus pe valurile Stixului și neabătut la pierzanie în lumea morților cea păzită de Cerber cel cu trei capete și vămuită de Caron „Ochi de mort“. Tot ce v-am spus e o minciună! Sunt un blasfemiator! Sunt un nevolnic ce fumează, un papuaș de oraș, o reptilă versatilă, o mutantă infanta... Întălnirea-i un miraj... Diatriba (în șoaptă): Un SABOTAJ!.....

Ei pe dracu!...

S.M.

Orice... e la modă

Mădălina GEORGESCU

Era prin septembrie și ascultam plictisită *house* într-un bar, pe undeva lângă Agronomie. O atmosferă de puști de liceu, cu mașinile aliniate în parcare barului, cu carcasa casetofoanelor din mașini pe masă, cu brățările și telefoanele strălucind într-un mod ciudat, în funcție de *bip-uri*, *sms-uri* sau luminile barului parcă conectate la diferitele intensități ale sunetului. Unul dintre ei, un fel de *captain of the gang*, povestea detașat, dar convingător despre corigența la română – își mișca mâinile delicat, cât să nu-și agite prea tare ceasul, își arăta o față uimită cu un zâmbet descendent în colțul gurii punându-te în gardă că știe el mai bine cum stau lucrurile –, pe care urma s-o dea și *sigur că o va lua*, că vorbise doar cu profa... Întotdeauna mă surprind corigențele la română și probabil că n-am putut nici atunci să-mi ascund prea bine mirarea: *de ce tocmai la română? N-am citit nici o carte din programa aia, am făcut scandal la fiecare oră, oricum e ca și trecută, azi am avut proba, profa a zis ok, ce, tu nu m-ai fi lăsat?* Recunosc că nu, tipul era isteț pe limba lui, *te-aș fi pus să vorbești sau să scrii despre ce-ți place ție, orice, uite, muzică*, că tot îmi țiuiau urechile... Adio revelație interlopă sau măcar cartierească! Nimic din toate acestea... doar stupoare. Se uită fix la mine. *Păi, eu chiar ascult orice...* de la *Guță, Salam, Costi, Vijelie*, pînă la *Metallica, Rolling Stones, Radiohead, Coldplay, Firma, Omul cu Șobolani*, trecând liniștit prin *La Familia, Mafia, Paraziții*. Nu-mi vine să cred și îl mai întreb odată *tu chiar bagi alternativ cu manele, house și hip-hop. Da. La care gașca răspunde alternativ, nealternativ, Guță să fie.*

De gustibus non disputandum! – înțelept sfat. Și totuși, îmi aduc atunci aminte de toate colegile mele care în timpul săptămânii merg la toate seminariile, nu lasă în bibliotecă nici măcar o carte din bibliografia obligatorie, pentru ca în week-end, când vin prietenii lor probabil, să se desfete în ritmuri orientale autohtone, pe care n-am cum să la ratez din camera mea de cămin; de toate acele articole din ziarele pe care le citesc, din care aflu cum personalitățile autohtone pot face orice, de la a fi împuțernicite cu *n* funcții pentru care nu au, de fapt, nici un fel de „acreditare“, pînă la a face uz de aceste împuțerniciri în multe alte domenii, în care nu ar trebui să aibă nici un fel de autoritate. Și asta pentru că noi facem din acest *orice* un cocktail indispensabil al valorii, al conștiinței diversității noastre și al proteicității noastre, lăsând să se strecoare în amestec *orice*, din orice domeniu, registru, stil, cu o condiție – să dea bine, să fie pe gustul lumii în care trăim și pe care, nu-i așa, o reprezentăm! *Omul trebuie să știe câte puțin din toate*, nu așa ați învățat și voi? Câte puțin din toate și nimic în mod special, pentru că asumarea unui singur domeniu de activitate, unei singure profesii, unui singur post, gust etc. este aproape sinonim cu lipsa patriotismului sfânt și cu lipsa dorinței de implicare în structurile mult prea sofisticatei noastre societăți, care are nevoie de *buni gospodari care să mai fie și politicieni și profesori și tați desăvârșiți și buni comentatori și economiști și specializați în foarte multe domenii mai mult sau mai puțin adiacente și cultivați și, eventual, președinți... și toate în același timp*. Trebuie să recunoașteți că numai cei mai valoroși dintre noi reușesc asta!

Citeam chiar zilele trecute un articol, în care acest *orice* era asociat emfatic, dar cu umor și stil, *relativismului*. Ați ghicit, articolul aparține unui non-eterno-relativist și mă gândeam cum rădăcinile acestui tip de comportament ne sunt predate (asemenea unei ștachete în cauza *propășirii noastre*) din fragedă pruncie. Nu mai țin minte de câte ori nu a trebuit să mă îndop cu feluri de mâncare pe care nu le suportam, sub privirile atente ale mamei care mai implorau și după o *mulțumesc frumos* adresat gazdei talentate. La fel, am răbdat remarci cu care niciodată n-aș fi fost de acord, doar pentru că nu se cade să contrazici un *om cu experiență*, ba mai mult am dat aprobator, chiar dacă în sictir, din cap. Am rămas încălțată în pantofi care mă strângeau și în care nu m-aș mai încălța niciodată, am purtat decolteuri de care mi-e rușine, costume se-

NU VREAU SĂ FIU LIBER

Radu NEDELCUȚ

rioase și neserioase, am ascultat muzici și muzici în locurile cele mai diverse și mai dubioase, și toate acestea pentru că așa se cădea la un moment dat, așa trebuia să arăt, așa aș fi fost și eu în rîndul lumii... Și nu mi-a plăcut... Începuseră chiar să-mi placă fitzoșii, sclifosiții, dar nu toți sclifosiții, doar cei *eleganți*, nu cei care refuză tot ce nu intră în schema lor, *din princip*, ci cei care refuză din bunul simț al moralității și normalității.

Și ca să revenim totuși în *domeniul nostru*, gândiți-vă câți oameni ați cunoscut sau cunoașteți care citesc orice, discută și au păreri despre orice. Care, dacă ar fi sinceri, ar da la iveală un amestec *mai cool* decât al puștiului de care v-am vorbit și poate cu aceeași nonșalanță. Care de-a lungul holului facultății, dacă întâlnesc trei grupuri distincte își nuanțează părerile sau fac asta în holuri și mai oficiale, care sunt însărcinați cu șefii de comitete și comiții sau sunt membrii acestora, deși uneori aparența și esența nu prea corespund, oameni care ajung să nu mai aibă o ideologie clară, dacă au avut vreodată... În fine, întocmiți liste și trimiteți-le pe *mail*-ul redacției, că, deh, suntem și noi curioși, poate ne-a scăpat ceva!

Măgarul... Paradoxul măgarului lui Buridan (unu' de prin anii 1300, nu contează...): dacă ai pune un măgar între două căpițe de fân absolut identice ca dimensiune, aflate la aceeași distanță de măgar, teoretic, acesta ar muri de foame, fiindcă nu ar exista nici un criteriu logic pentru a alege una sau alta, ele fiind la fel. N-ar fi în stare să se hotărască. De multă vreme am o problemă cu paradoxul ăsta, fiindcă nu mi se aplică. Și nu din cauză că eu aș alege vreuna, ci din cauză că eu aș muri de foame și dacă ar fi diferite.

Mă torturează gândul că aș putea alege greșit. Mă înconjoară și mă sufocă

toate deciziile pe care trebuie să le iau în fiecare zi, de la ce pâine să cumpăr, până la ce să fac cu viața mea... sau DACĂ să fac ceva cu viața mea. Când eram mic, îmi doream să fiu zidar. Exersam acasă mișcarea repetată de a nivela cu mistria și a pune cărămida. Nivelezi... Pui cărămida... Nivelezi... Pui... Mistria... Cărămida.... Toate cărămizile se pun una după alta. Nu ai voie să o pui perpendicular pe celelalte, lucrezi după un plan care îți e dat gata desenat. Simplu ca bună ziua. Și deodată m-am trezit director. Sunt unicul acționar, patronul și președintele consiliului director al concernului nemultilateral dezvoltat care este existența mea. Trebuie să-mi fac rost de contracte, să-mi aleg o strategie de piață și să-mi plătesc unicul angajat care sunt tot eu.

Caut cu înfrigurare un manual de luat hotărâri. Mă mir că nu s-a gândit nimeni la așa ceva până acum. M-am desemnat de ceva vreme cu ideea că, oricum, de a lua hotărâri nu voi scăpa. Ce vreau eu nu e să nu mă lovesc de ele, ci să mi se spună ce să aleg. Am auzit că aș fi liber. Lumea din jurul meu pare cât de cât liberă, și, din nefericire, simt că și eu sunt liber. Dar în mine licărește încă speranța că, de fapt, nu sunt decât în așteptarea unui stăpân. Libertatea mă îngrozește. Mi-ar plăcea să cred că tot ce fac îmi este dictat de un subconștient la care nu am acces, pe care nu îl înțeleg și pe care l-aș renega oripilat dacă mi s-ar revela. De-asta citesc Freud și vânez dovezi că tot ce fac nu este liber arbitru, ci îmi este dictat de un „altceva” pe care încerc să-l simt cât mai departe de mine. Nici nu vreau să mă gândesc că toată viața și fericirea mea ar fi în mâinile slabului, ignorantului și dezorientatului de mine. Ar fi un dezastru: eu sunt un incompetent! ➡

foto Teodor Arghir

NU VREAU SĂ FIU LIBER

☛ O vreme, pe undeva prin școala generală, îmi venise ideea de a căuta criterii științifice pentru toate deciziile pe care trebuie să le iau în viață. Dar, din păcate, ideea asta a murit rușinos. Fizica a ucis-o. Totul părea evident: dacă dai drumul unui măr, va cădea. Până când am aflat că fizica newtoniană, cea în care totul e simplu și divin, e perimată și riști chiar să te faci de răs cu ea. Am aflat că viața e așa cum e plus încă ceva ce noi nu vedem și nici nu prea putem înțelege. Ideea asta m-a marcat pe veci. Cum pot eu lua vreodată o decizie corectă, din moment ce, oricum, nu pot înțelege toată problema și tot contextul? În ziua aia am simțit nevoia să mă alătur unei secte. Oamenii de acolo par atât de siguri că știu ce trebuie să facă în orice situație. Și eu îmi doresc să mi se servească un adevăr pe care să-l pot crede fără rezerve și fără să-mi pun în-trebări...

Urăsc și disprețuiesc preoții fățarnici care încearcă să mă facă responsabil de propriile mele fapte și să mă arunce în lad pentru ele. De-asta nu mă voi spovedi niciodată. Refuz să accept că faptele mele îmi aparțin. Prefer să înjur. Săptămâna asta îi înjur pe americani. Ei întrețin sărăcia și foamea în restul lumii, ca să poată mânca hamburgeri și să bea Coca Cola de Ziua Recunoștinței. Îmbui-bați ignoranți! Săptămâna viitoare mi-am propus să dau vina pe Dumnezeu, pedo-fil libidinos!

Urăsc magazinele astea cu rafturile pline de zece mii de feluri de gume de mestecat, de sucuri, de șervețele și de hârtie igienică. Îmi astupă viața cu opțiuni și variante. Ce ulei vreau? Pasta asta de dinți e mai ieftină, dar e aprobată de o asociație cu mai puține cuvinte în denumire decât cea scumpă. Ba, ca o ironie supremă a divinității malefice a opțiunilor, sunt mai multe magazine care vând aceleași decizii la prețuri diferite sau, mai rău, la același preț. Măgarul lui Buridan ar muri de foame, din nou, la fiecare zece minute.

Se apropie un eveniment a cărui denumire este o ironie grosolană la adresa întregii mele vieți și mai ales la adresa acestui articol: ALEGERILE! De ceva vreme, devorez emisiunile de știri de la televizor. Presa românească este o rază de lumină în viața mea dezorientată. Este atât de plină de personalitate, încât îmi servește opinii împreună cu informație. Pe mine nu mă interesează ce a spus cutare, sau câte miliarde au fost primite împrumut de la Banca Mondială, sau ce proiecte au fost aprobate, ci mă interesează CE CRED EI despre asta. Este un moment de fericire atunci când văd imagini cu parlamentari ignoranți dormind prin ședințe sau țigani mafioți luați pe sus la raziile poliției. Fac colecție de categorii de oameni despre care să mi se spună cu siguranța că pot să-i urăsc. Ce frumoasă și simplă era viața când eram copil! Ceea ce mă readuce la subiectul

alegerilor. Nu știu pe cine să votez. Între Basescu și Năstase, cine e Zmeul și cine e Ileana Cosânzeana? Mi-aș dori ca emisiunile astea să nu se mai învârtă în jurul cozii și s-o spună o dată: „Da, dom'le, Bănescu a vândut flota și a băgat banii în buzunar, e un nenorocit, la bulău cu el, Vadim la azil, toata lumea votează pe Nastase.“ Sau „Năstase e un mincinos ipocrit, lăsați-l să-și numere ouăle, nu voturile, Vadim la azil, toata lumea votează pe Bănescu“. Atunci aș fi și eu liniștit, ar fi evident pe cine trebuie să votez, nici nu m-aș mai consuma. I-aș da buletinul vecinului meu să se ducă să voteze el și pentru mine, dacă totul e clar.

Trebuie să recunoașteți, un manual de gândire de-a gata ne-ar scuti de multe dileme!

foto Teodor Arghir